

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénzfár csokkszámla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A kiváltság kötelessége.

Aki igényt tart arra, hogy nevében vagy lelkében, vagy mindkettőben kiválónak tartsák, nem követhet el és nem mulaszthat el semmi olyan cselekedetet, aminek elkövetése vagy elmulasztása alantas.

Ezt a szót azért használjuk, mert a cselekedeteknek vagy mulasztásoknak egész sora van, amelyek nem ütköznek ugyan a büntetőtörvénykönyvbe, de mindennek inkább nevezhetők, mint szépek. A cselekedeteknek és mulasztásoknak ezt a fajtáját akarjuk az „alantas” szóval megjelölni. Vannak, akiknek nevelése, szociális és anyagi helyzete, társadalmi állása nem engedik meg, vagy lehetetlenné teszik, hogy etikai vonatkozásban magasabb követelményekkel lépünk fel velük szemben. Ha egy ilyen, inkább szájalmat, mintsem megvetést érdemlő szerencsétlen a pádlóra köp, evés után könyökével törli meg a száját, avagy segélynyújtás helyett kárörvendezve, vagy közömbösen szemléli egy baleset színhelyét és szereplőit, megvan a mentség.

Nagyon és nyomatékosan abba a kategóriába tartozik azonban a csendőr, akinek erkölcsi kötelességei vannak s akinél teljes mértékben fennáll az az elv: a kiváltság kötelez. Nem annyira a képzettségénél és egyéb tulajdonságainál, hanem igenis annál a kivételes helyzeténél fogva, amelyet a társadalomban élvez s amelyet a körülötte zajló mindennapi élet százféle megnyilvánulásában nap-nap mellett személyesen tapasztalhat.

Ott, ahol a „szürke civile” ügyet sem vetnek, előtte utat nyitnak; ahol a szembejövő hasonzorút észre sem veszik, őt megsüvegelik. Ahol egészen derék legények kosarat kapnak, ő szíves fogadtatásra talál és így lehetne még hasábszáma felsorolni az előjogokat, a kivételes, kedvezményes bánásmódot, amelyekben őt a társadalom részesíti.

Ez a kivételes helyzet kötelez. És pedig sokra. Kötelez egyrészt a társadalommal szemben, amely a kivételes helyzetre az önkéntes és készséges lehetőséget megadja és kötelez azokkal az elődökkel szemben, akik ezt a tiszteletet a testületnek kivívták és nekünk örökbe hagyták. Ennek az erkölcsi kötelességnek úgy tesz a csendőr a legszöbben eleget, ha szolgálati és magánténykedéseiben mindig fellelhető az a láthatatlan valami, ami az ember cselekedeteit a magasabbrendűség díszével vonja be. Szabályt felállítani erre nehéz, de nem nehéz az embernek rá-

nevelnie magát arra, hogy szeme előtt mindig ott lebegjen a kiváltság kötelezettsége.

Nem kell, hogy a csendőr a társadalmi szokásokkal és etikettel annyira tisztában legyen és azok külsőségeit olyan pedáns pontossággal tartsa be, mint egy angol lord. De erős visszatetszést, sőt a testületre sokszor mérhetetlen kárt jelenthet, ha viszont bizonyos helyzetekben úgy viselkedik, mint egy szénhordó kocsis, vagy egy piaci kofa. Lehetetlen felsorolni az összes előadódható eseteket s ezekben az esetekben hogyan viselkedjék, de mégis szeretnénk valamit kiemelni, amely hibába, illetve hibákba a csendőr a legkönnyebben és leggyakrabban beleeshet és — sajnos — néha bele is esik.

Falun gyakori a kötekedés. Ártatlan évdőssel kezdődik, civódássá növekszik, majd verekedéssé fajul és sokszor véres tragédiában végződik. Szeretnők, ha ez a jellegzetes falusi vonás a csendőrtől idegen maradna. A csendőr csak mint csendőr szerepeljen az ilyen esetekben és sohasem mint kihívó fél, vagy pedig, mint aki túlkönnyen felel a kihívásra.

A csendőrt az „úr” megszólítás illeti. Legyen tehát úr a szó nemes értelmében. Nem az az úr, aki „nem siet, nem fizet és nem csodálkozik”, hanem az, aki tudja azt, hogy az őt megillető jogok és az őt körülvevő tisztelet milyen magatartásra kötelezik. Ne csak ne sértelgesen soha senkit, de az őt ért sértés megtorlásánál se válassza azt az utat, amelyet olyanok járnak, akik kizárólag kocsmái nevelésben részesültek.

Természetesen egymagában azzal, hogy nem dorobózol, nem verekszik, nem kötekedik és nem sértelget, korántsem tett még eleget a csendőr a kiváltsághoz fűződő kötelességeinek. Szolgálatban és szolgálaton kívül, a tisztességes társadalom mindenrendű tagjával szemben és az érintkezés hajszálfinom részleteiben is azt kell zsinórmértéknek tekintenünk, hogy méltók is legyünk a különleges megbecsülésre. Nemcsak a mindannyiunk közös szimbolumaként lengő kakastoll címén, hanem egyéni jogon, mert kétféle a tisztelet: igazi és latszólagos. Az igazit csak az a csendőr kapja meg, aki arra egyénileg is — mint ember — méltó tud lenni.

Az önfegyelmzés és önnevelés terén, ha az erős akarat és jószándék megvan, csodálatos eredményeket lehet elérni. Ha valaki komolyan elhatározza, hogy nem cselekszik olyasmit, amire az „alantas” szót lehet illeszteni, azt fogja tapasztalni, hogy kis idő múltán, talán kezdetleges, kisebb botlásokon és tévedéseken keresztül, de szinte gépiesen találja el mindig azt, amit az életnek ezernyi helyzetében tennie kell és lényegében soha nem fog véteni az ellen az erkölcsi kötelesség ellen, ami kivételes helyzetének joga és kötelessége is egyszerre.

Gondolatok a szolgálat nyilvántartási rendszeréhez.

Írta: HOLLÓDY JÁNOS alezredes.

Lapunk folyó évi 9. számában Vadászy István őrnagy úrtól: „A szolgálat nyilvántartása az őrsőkön” cím alatt megjelent cikk annyira megragadta figyelmemet, hogy indíttatva érzem magam az ügyhöz való hozzászólásra. Teszem ezt abban a reményben, hogy Vadászy őrnagy úr annál kevésbé fogja rossz néven venni észrevételeimet, mert nyilván mások is hozzá fognak szólni és így közös erővel előbb-utóbb mégis csak sikerül az őrsök szolgálatának és állomány-nyilvántartásának leghelyesebb módját megtalálni.

Megítélésem szerint a kérdés nagyon időszerű és éppen ezért nagyon kívánatos, hogy a szolgálatnak ez a lényeges mozzanata a Csüsz. I. és II. részének küszöbön lévő helyesbítése előtt a legnagyobb alaposággal meg legyen vitatva.

Ami Vadászy őrnagy úr cikkét általánosságban illeti, készséggel osztom azt a véleményét, hogy óvakodunk kell minden olyan változtatástól, mely az írásbeli tenni-valókkal amúgy is bőven ellátott őrsparancsnokot ismét egy fokkal szorosabban kötné az irodához.

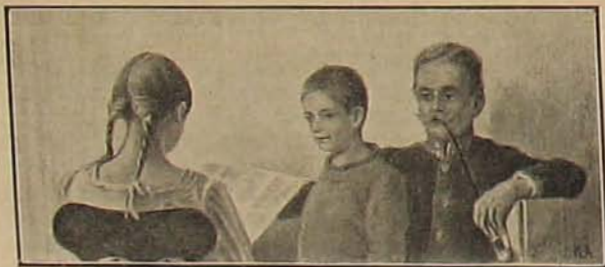
Én is állítom, hogy a megszokottsághoz pusztán kényelemszeretetből való oktalan ragaszkodást le kell győznünk, ha tényleg képesek vagyunk ezzel a munkát lényegesen csökkenteni. Nem tartom ellenben bűnnek a megszokottságot sem, — különösen nem akkor, hogyha az, amit megszoktunk, nem mondható minden kétséget kizáróan rossznak.

Azt is helyeslem, hogy egy-két apró változtatásért nem érdemes rendszert bontani, de hangsúlyozom, hogy lényegi változtatások esetén kár lenne a kiküszöbölésre váró apró hibákat maradiságból meghagyni. Ebben azt hiszem mindnyájan megegyezünk, sőt valószínűleg egy a véleményünk abban is, hogy voltaképpen mindnyájunknak és mindenkor szakadatlanul arra az eszményi állapotra kellene törekednünk, hogy az őrsök írásbeli munkáját kizáróan csak a közbiztonsági szolgálattal és az állomány-nyilvántartással elválaszthatatlanul összefüggő feljegyzésekre csökkentsük.

Ez a valóságban természetesen kivihetetlen, mert széttagolt elhelyezésünk mellett a legénység kiképzése, a rengeteg személyi, valamint gazdasági és egyéb ügy mindig kifoghatatlan forrása lesz az írásbeli érintkezések és munkának.

Többé-kevésbé meg kell tehát békülnünk ezzel a szükséges rosszal, de fattyúhajtásait szüntelenül nyesegetnünk kell, mert természete nagyon hajlamos a felburjánzásra. Ezt kell cselekednünk, mert a túltengő őrsirodai ügyködés nemcsak az őrsparancsnokot, hanem a tisztí elöljárót is elvonja a valódi hivatásától, az oktatástól, neveléstől és a közbiztonsági szolgálat felsőbb irányításától. A sok és terjedelmes irat átvizsgálása nagyon időtrábló, kevés hasznot hajtó munka otthon és szemlén egyaránt.

All ez különösen a nagy létszámú őrsök irodai ügyködésére és ebből kiindulva a szolgálati havifüzet kialakításának és tartalmának megvitatásánál elsősorban a nagyobb létszámú őrsőkön felmerülő gyakorlatias kívánalmakat vélem döntő fontosságúaknak. A kisebb őrsőkön aligha okoz észrevehetően kevesebb, vagy több írásbeli

Horvátországi emlékek.

Írta: NEMO.

Az utóbbi években mind sűrűbben foglalkozik az európai sajtó a szerb-horvát ellentétekkel. Az 1918. évi egyesülés nagy lelkeseését a horvátok részéről csakhamar csalódás váltotta fel, akik nem tudják, de nem is akarják elfelejteni, mennyire más volt Horvátország sorsa az európai kulturájú Magyarországgal való közösségben, mint most, hogy a délszláv testvériség nevében, akarva-akaratlanul balkánra kellett válniok. Bizonyos, hogy ezek az ellentétek nem caillapodni, hanem ellenkezően: mind terjedelmükben s mind jelentőségükben növekedni fognak s reméljük, azzal fognak végződni, hogy a történelem lapjairól letörölt trianoni szerződés rövid emléke után újra egymásra fog találni a két nép, amelynek annyi közös vonása van: a magyar és a horvát.

A Csendőrségi Lapok múltévi 298. oldalán közöltem néhány horvátországi emlékemet, amelyekre annak idején, mint honvédorvos tettem szert. Feleltem akkor, hogy megemlékezéseimet alkalomadtán folytatni fogom. Ennek az ígéretemnek akarok most eleget tenni.

Az udbinai derék korcsmárossal, Hodákkal való nézet-

eltéréssel végeztem az előző leírásomat, amelyet azután szerencsére — már t. i. az én szerencsémre — fejlett diplomáciai érzéssel csimítottak a barátaim. Elvégezve tehát az udbinai orozási tennivalókat, útnak indultunk a következő sorozási állomásunk felé: Gracsacra. Persze itt is a vendéglőbe vitt az első utunk. A vendéglős öreg, törődött, beteges ember volt s az üzletét egy igen eredeti alak: Vavram vezette, akit magyarul Ábrahámnak is nevezhetünk.

Ez a Vavram tulajdonképpen pincér volt, de nem csak amolyan közönséges, hanem pincér, fizető és üzletvezető egy személyben. Itt is az volt a szokás, mint Horvátországban általában: aki leült az ebédsztalhoz, egy forintot fizetett. Azért mondom, hogy az fizetett, aki leült, mert hogy evett is-e vagy sem, az mellékes volt. Porciózás nem volt: behoztak egy nagy tál ételt s otthagyták addig, amíg ki nem ürült. Ha kiürült, megtöltötték újra; így ment ez, amíg senki sem tudott többé enni.

Vavram nem értett a betűvetéshez, a számvetéshez még kevésbé, ezért a fizetés úgy ment nála, hogy minden forintot külön vitt oda a gazdájához, megnevezve azt, akitől kapta. Nyolc-tíztagú asztaltársaságnál bizony nehezen ment így a fizetés, de nem volt baj, bőven tellett az időből. Volt közöttünk egy új vendég is, aki gyomorhajos lévén, nem evett semmit az ebédből, csak két lágytojást. Mikor Vavram hozzáért és kérte a fizetséget, megkérdezte:

— Mit fizetek?

— Mit? Hát egy forintot, válaszolta Vavram, megütözve, hogy akad még ember, aki ezt nem tudja.

— De hiszen én nem ettem semmi egyebet, csak két tojást, azt is külön rendeltem.

— Ja, felelte Vavram, akkor egy forint tízet fizetsz. Miért nem ettél. (Írtam a multkor, hogy a horvát nyelvben mindenkit tegeznek), mondotta neki, itt volt előttem,

munkát a szolgálati havifüzetnek ilyen vagy olyan alakban való vezetése. Ezeknél tehát inkább a papírral való takarékoskodásról lehet szó.

Azt az esetleges ellenvetést, hogy az örsök írásbeli munkájának a szemléelő eljáró gyors áttekintése érdekében való szaporítása megbocsátható, illetőleg eltűrhető, elfogadhatatlannak vélem, mert ha e téren baj van, vagy lehet, akkor más úton, pl. a szemleidő meghosszabbításával, nem pedig az örs írásbeli munkájának gyarapításával kell a cél felé törekednünk.

Mind az írásbeli munkacsökkentést, mind a papírral való takarékoskodást magában foglaló egyszerűsítés egyik kulcsa szerintem az, hogy a szolgálati havifüzet adatainak nyilvántartásánál az eddigieknél sokkal jobban ki kell használni a papírt. Ez az elv pedig megköveteli, hogy minél több adatot tegyünk „vízszintes irányban” papírra, mert a tételeknek (rovatoknak) függélyes irányban való szaporítása az ív alján végzendő összegezésnek mindgyakoribb átvitelét vonja maga után. A neveknek és a számoknak ez az ismételt leírása pedig nyilvánvalóan haszon nélküli írásbeli munka.

Szinte hihetetlen, de tény és való, hogy jelenleg nagyobb örsökön havonta 40—45 ily átvitelezés válik szükségessé. Ha ennek csak egy negyedét sikerül megtakarítani, már az is jelentékeny haladásnak lenne nevezhető. Merem azonban remélni, hogy az általam tervezett minta révén körülbelül egyharmad résszel sikerülni fog a szolgálati havifüzet terjedelmét és a vezetésével járó munkát csökkenteni.

A talányos kérdés másik nyitója szerintem is az lenne, amit Vadászy őrnagy úr megállapított, t. i. hogy

még ki is vittük, ami megmaradt. De mert a két tojást külön rendelted, külön kell megfizetned.

A vendég látva, hogy Vavrammal semmiképpen sem boldogul, kifizette a forintot a meg nem evett ebédért.

Másnap reggel a sorozási elnök és én — koránkelő emberek lévén — már jó korán nekifogtunk a reggelizésnek. Egyszer csak bejön Vavram aggodalmas arccal:

— Te vagy az alezredes? — kérdezte.

— Alezredesünk igenlő válaszára odasúgta neki, hogy én ne halljam:

— Keresnek a csendőrök. — És részvétellel nézett az alezredesre.

A helybeli horvát csendőr járásörmester volt, aki kötelességszerűen jelentkezni jött az örsállomásra érkezett alezredeshez. Vavram kívülről leste, hogy mi fog történni. Alighogy kiment a járásörmester, Vavram mindjárt bejött valami ürüggyel, de szemmeláthatóan megnövekedett előtte a tekintélyünk, mikor látta, hogy kerestek és mégsem vittek el minket a csendőrök. Végre nem állbatta tovább a hallgatást és megkérdezte az alezredest:

— Te vagy-e olyan nagy úr, mint a járásörmester úr?

Az alezredes nem akarta a csendőrség tekintélyétrontani:

— Na, éppen akkora azért nem vagyok, de majdnem.

Ez is elég volt ahhoz, hogy attól kezdve szemmeláthatólag megnövekedjék a tekintélyünk Vavram előtt.

Az ujonczás elég mehezen ment, mert a jelöltek semmiestre nem voltak hajlandók az esetleges törődöttségük megmondani. Ha azt kérdeztem, hogy van-e valami baja, mindenik azt felelte:

— Te vagy a doktor, neked kell azt tudni.

Arra, hogy valaki valamilyen okból ki akarta volna vonni magát a katonai szolgálatból, nem tudok esetet.

a szolgálati naplóba főleg azokat az adatokat irassuk bele, amelyek az otthonmaradottak tájékoztatására szükségesek, ezeket is lehetően rövidítve.

Ezzel a szolgálati lap fontosságát toljuk előtérbe és ez helyes is, mert a szolgálatot nem annyira a szolgálati napló, mint a szolgálati lap okmányolja. A szolgálati napló hasonlóan az iktatókönyvhöz, inkább csak az összes áttekinthetőséget és a nyilvántartást szolgálja.

Fentiek ismételt megfontolása után megingott bennem az a bizalom, amely első látásra Vadászy őrnagy úr tetszetős tervével szemben bennem kialakulóban volt, mert az örsök létszámviszonyait vizsgálva, megállapíthatjuk, hogy 190 örs 7 és ennél kevesebb, 534 örs 8-tól 12, 56 örs 13-tól 20 és 8 örs 21-től 38 főnyi létszámmal van rendszeresítve.

A furdőkülönítmények ingadozó létszámát és a gödöllői örs egyedülálló különleges viszonyait az általános szükséglet megállapításánál nem tartom figyelembe vehetőnek.

Fenti adatokat a szolgálati havifüzet külalakjával kapcsolatba hozva azt látjuk, hogy a 7 főnél erősebb örsök vannak túlsúlyban. Ez viszont azt jelenti, hogy Vadászy őrnagy úr „egyoldalal” szolgálati naplója csak 190 örsön lenne zavartalanul használható, mert már 7 főnyi létszám mellett is legalább 3 névrovatot kell tartalmazni a tartosan elvezényelt, létszámfelett vezetett és hó közben odahelyezett legénység számára. Tíz névrovatnál több pedig az egyoldalal alakra még akkor is alig szorítható be, ha a szolgálati havifüzet féoldalas úrlapját valamivel nagyobb papírra nyomjuk. A pótív beragasztása viszont nem segít az ily füzetnek függélyes irányban való terjedésével szemben.

Horvátországban egész vidékek voltak, ahol messze földön nem lehetett orvost találni. Természetes volt tehát, amikor híre ment, hogy itt a sorozóbizottság s abban orvos is van, sokszor 20—30 km-nyirel is felkerestek a betegek különféle panaszaiikkal. De csak pirospozsgás, kóvér orvossal állottak szóba, szikár, sovánnyal nem, mert azt mondták, hogy semmit sem ér az olyan orvos, aki még magát sem tudja meghizlálni. Volt egy kollégám, aki Zágrábban igen keresett belgyógyász volt: ha egy falusi ember hozzátévedt, azonmód visszafordult, amikor meglátta, milyen sovány. Emlékszem egy öreg horvatra, aki hatéves unokáját hozta hozzám, bedagadt szemekkel. Könnyen gyógyítható, de veszélyessé válható szembetegséget volt a kislfiúnak. Megmondtam neki, mit csináljon s fel is írtam valami orvosságot. Pár nap múlva onnan körülbelül 80—90 km-nyire egy másik sorozó állomáson, ki állít be hozzám, mint az én kis páciensemnek a nagyapja. Örömmel ujságolta, hogy az unokája meggyógyult s aztán reátért a dologra, hogy t. i. azért kerestet fel, hogy meghálálja a fáradozásomat. Egy átalvető pisztrángot hozott gyalog utánam, 80—90 kilométernyire. Soha olyan nagy pisztrángokat nem láttam, volt közöttük ötkilos is.

Hiányos volna a leírásom, ha meg nem emlékeznék a határőr-katonaadomák nevezetes színhelyéről: az „urak városáról”: Goszpicáról. Magas fensikon fekszik a város, a Velebithegység tövében. Nagy kereskedelmi gócpont, csak kár, hogy a vasút kissé kiesik a városból, — úgy 170 kilométerre. Nyáron három nap alatt, télen, ha nincs hófúvás és egyéb baj sem történik, 10 nap alatt lehet elérni a vasútállomást. A városban főispán székel, volt ezenkívül gimnáziuma, magasabb leányiskolája stb., sőt helyőrsége is. Itt, ebben az egyébként kedves kis városban igazán távol élhetett a világ zajától, aki akart.

Goszpicáról a Velebiten át Karlobagóba mentünk.

Természetes, hogy 7 főnél erősebb örsökön arányosan több tartalék névrovatnak kell rendelkezésre állni. Ez a körülmény késztetett arra, hogy térnyerés céljából 4 névrovatot áthozzak a balhasábra.

Ezek után kénytelen vagyok az egyoldalas mintával szemben a kétoldalas mellett síkra szállani, mert kétféle külalak és rendszer nem vezethető be, a kétoldalas viszont megengedi, hogy az eddig megszokott és jól bevált formákat átmentsük, illetőleg fenntartsuk.

Elvitathatatlan, hogy a kétoldalas alak mellett kisebb a papírmegtakarítás, de nem szabad az egyik végtől a másikba esni. A tömörítés túlzásba vitele már a könnyű vezetés és áttekinthetőség rovására eshetne.

Könnyen megvalósíthatónak tartom azonban azt, hogy a 12 fős és ennél gyengébb örsök 20 névrovatos, keskenyebb, a nagyobbak pedig 35—40 névrovatos, szélesebb alakú kétoldalas űrlapokat használjanak. Ez is a papírral való helyesebb gazdálkodást jelentené és amellett csökkenené a Vadászy őrnagy úr által ajánlott és egyébként nagyon jónak ígérkező „pótív” körülményes beragasztásának gyakoriságát. Azért mondom, hogy csökkenené, mert ezt összpontosításoknál nem lehet így sem elkerülni.

Ami a szolgálati havifüzetnek „szolgálati napló”-ra leendő átkeresztelését illeti, ez csak örömmel üdvözölhető, mert utóbbi kifejezés magyarosabb volta mellett található is.

Csatlakozom Vadászy őrnagy úr ama törekvéséhez, hogy a már hatályon kívül helyezett vezénylő-lajstromot lehetően ne keltsük újból életre, mert az tényleg nem nyújt tájékozást otthon, illetőleg az őrsirodában. Hozzá kell azonban fűznöm, hogy csak azzal a feltétellel teszem ezt, hogy sikerül olyan szolgálati naplóformát találni,

Déltől estig tartott az utazás s e pár óra alatt három évszaktól éltünk át. Goszpicson a tavaszt élveztük, a Velebit-hegységben a legzordabb télben volt részünk, lenn a tengerparton pedig a meleg nyár ölelő kedvessége fogadott. Feltűnt, hogy az országutat helyenkint magas kőfalak szegélyezik. Érdeklődésemre, hogy ez mire jó, eimondották, hogy a falak a bőra ellen épültek. Ezekon a helyeken ütődése van ugyanis a veszedelmes szélnek s ha valaki azon a helyen bőrába kerül, menthetetlenül elsodorja kocsiától, lovastól. Így a fai mellé húzódik s ott megvárja a bőra lecsillapodását.

Egy alkalommal látogatást tettünk egy igen gazdag kereskedőnél, akinek egyik asszonylányával pár napja ismerős voltam. Kérdeztem, mit csinál ott a ház előtt?

— Várjon csak egy kicsit, mindjárt lát valamit, amit biztosan nem látott még.

Rengeteg halat és szokatlanul nagy rákokat hoztak kosárban. Láttam közöttük valami olyan polipformájú állatot is. Meg is kérdeztem, hogy nem polip-e?

— De igen, az

— Hát az minnek?

— Maga meg fogja enni.

Végigfutott a hideg a hátamon, úgy tiltakoztam. Egyben pedig kijelentettem, hogy ha ilyen izét akarnak velem megetetni, nincs az a pénz, amiért én hozzájuk ebédre, vagy vacsorára elmenjek. Én nem élok varangyon. Az asszony megnyugtattott, hogy hiszen ő nem erőltet, ha nem akarom, hát természetesen nem kapok belőle s azzal áttérünk valami más témára.

Másnap fényes ebédben volt részünk. Volt ott az előételeken és a rendes ételeken, mint pl. rántottcsirkén kívül hal is, minden elképzelhető formában elkészítve. A halételek apróhalakkal és valami olyan szeletekkel voltak feldisztítve, mintha citromszeletek lettek volna. Láttam,

amely a 35—40 fős (fürdő) örsökön is írásbeli munkamegtakarítást fog jelenteni. Erre azonban a feleletet, illetőleg az igazolást csak a most megindított egészséges eszmecsere, de főleg a gyakorlati kipróbálás adhatja majd meg.

Ezek után áttérek az általam összeállított és alább közölt Szolgálati naplótervezet részletes ismertetésére. Az egyes részekenél lehetően követni fogom Vadászy őrnagy úr cikkének gondolatmenetét.

A szolgálat határidejének előírására én nem terveztem külön rovatot, mert ennek semmi különös hasznát nem sikerült felismernem. Legénységünk évtizedek óta megszokta már, hogy ezt az adatot „a szolgálat nemének” szöveges részébe írja.

A „pihenő helyének és tartamának” külön rovatot nyitni szintén mellőzhetőnek vélem. Elsősorban a megszokottság miatt, de azért is, mert különösen nyáron nem mindig pihennek a távolsági kimutatás folyószámával megjelölhető tereptárgynál. Szöveget írni Vadászy őrnagy úr szűk rovatába nem lehet, a „jegyzet” rovatot pedig nem terhelném ezzel az öt-hatszavas bejegyzéssel.

Általában, mint már előbb is említettem, a megszokott és jónak bizonyult formát vagy eljárást továbbra is megtartandónak vélem, hogy az új rendszerre való esetleges átmenet az örsökön minél kevesebb zökkenőt okozzon.

A szolgálat szövegének előírásánál magam is feltétlenül mellőzendőnek tartom a hosszú mondatokat és itt különösen kívánatosnak vélem a találó rövidítések használatának teljesebb érvényre juttatását.

hogy nem citrom, azért megkérdeztem, hogy mi az és hogy illik-e megenni. Azt felelték, hogy húsnövény, nagyon izletes. Nekem is izelni fog, kóstoljam csak meg. Megízleltem: pompás volt, alaposan jóllaktam vele. Mit szaporítsam a szót: nem húsnövény volt, hanem az a „varangy”, a polip, ami miatt le akartam mondani az ebédet. És, hogy izlett reá az édes-vörös dalmát bor még nekem is, aki pedig nem élek vele.

A sorozás befejeztével bevonultam Sziszekre és ott voltam vagy két hónapig, amikor parancsot kaptam, hogy induljak Velikára: a zimonyi zászlóaljzat fogom Pozsegára, majd Zimonyba kísérni, utána pedig Péterváradra utazunk utóállításra. Örömmel vettem a parancsot: új helyek, új ismerősök, új élmények: ez az én elemem.

Zimonyban két üres napom volt. Azt mondja nekem a később hósi halált halt zászlóaljsegédtiszt, hogy ha már itt vagyok, öltözködjem polgári ruhába s menjek át, nézzem meg Belgrádot. Mindjárt át is nyujtott egy 24 órára szóló, nevemre kiállított útlevelet. Megköszöntem a jóindulatát, de hozzátettem, hogy nem vehetem igénybe, mert nincs itt a polgári ruhám. No, ezen aztán igazán segíthetünk, felelte a főhadnagy s rövidesen egész halom polgári ruházatot kerített. Csakhogy az egyik szűk volt és rövid, a másik bő és hosszú, egyelőn ruhadarab nem illett reám. Főleg a nadrágokkal lévén baj, úgy oldottam meg a dolgot, hogy a fekete lovaglónadrágomhoz felvettem egy jó bő mellényt és egy jó hosszú kabátot. A gallérom olyan bő volt s annyira elállott a nyakamtól, hogy nyakdandót egyáltalán nem tudtam kötni reá. Így indultam neki a szerbek fővárosának. Azt hittem, mindenki rajtam fog mulatni. Észe sem vettek. A határon a hivatalos közegek nagyon udvariasan kezelték s a rendőrök is rendkívül udvariasak voltak, ha valamit kérdeztem. Mindössze egy altszettel kerültem majdnem összeütközésbe, mert gyanús-

A „szolgálat vége” című rovatnak vízszintes irányba való áthelyezését célirányosabb megoldásnak vélem, mert a Vadászy őrnagy úr által ajánlott rendszernél minden bevonulási tétel függélyes irányban növeli a napló terjedelmét.

Helyeslem Vadászy őrnagy úrnak azt az elgondolását, hogy a késedelmes vagy korábbi bevonulás indoklása a „jegyzet” rovatba jöjjön.

A „jegyzet” rovatallal kapcsolatos mondanivalóm során ki kell térnem a szolgálatkezelés, illetőleg a szolgálati havifüzet jelenlegi vezetésének egy olyan hiba-gára, amely most nagyon könnyen elsimítható lenne.

Köztudomású, hogy az őrsparancsnok a gyakorlati közbiztonsági szolgálat kezelése közben, éppen annak eredményessége érdekében, kénytelen néha eltérni valamely általános szabálytól vagy formától, illetőleg kénytelen alárendeltjének ilyen jóhiszemű és kétségtelenül nem káros eljárását tudomásul venni. Ilyenkor az őrsparancsnok nyilvánvalóan a Szut. 100. §-ában körülírt felelőssége és jogai tudatában cselekszik és legtöbbször az eredmény sem marad el; csak az a baj, hogy az eddigi gyakorlat mellett a szolgálati naplót átvizsgáló (távollévő) előljáró nem mindig ismerheti fel az őrsparancsnok eljárásának indító okát és így észrevételezésre kényszerül. Pedig a közbiztonsági szolgálat ezer változata rugalmasságot követel embertől és szabálytól egyaránt. A szabályokhoz való túlmerev és agályosodó ragaszkodás megöleje lehet minden életrevaló kezdeményezésnek és cselekvésnek.

Ezért az időtrabló (az alárendeltekben néha hatá-

rozatlanságot is keltő) gyakori észrevételezés és igazoltatás csökkentése érdekében célszerűnek tartanám ez alkalommal ezt a kérdést is megoldani és elrendelni, hogy az ilyen egészen kivételes esetekben az őrsparancsnok a szolgálati napló „jegyzet” rovatába rövid pár szóval jegyezze be azt a körülményt, amivel a szabálytól látszólag vagy tényleg eltérő eljárást igazolni tudja. Ilyenek lehetnek pl. a járőr tagjainak feltűnő megválasztása, bizonyos szolgálatnak, oktatásnak, gyakorlatnak, ruhavizsgának késedelmes teljesítése, vagy elmulasztása, pihenő vagy leselő nem írása, kerékpár vagy valamely más szállítóeszköz használata a járőrszolgálatban és egyesek vagy többek feltűnő szolgálati óratöbblete vagy hiánya.

Arra az esetre, ha az őrsparancsnok indoklása nem férne be a „jegyzet” rovatba, megengedhetőnek vélem, hogy azt a szokásos csillag vagy 1., 2. . . stb. összekötő jelzés alatt a szolgálati napló névrovatát mellett jobbról üresen maradó részen jegyezze fel.

A jegyzet rovat rendeltetésének ilyértelmű kibővítésétől és a felelősségértől áthatatott egyéni leleményességre és kezdeményezésre valló közvetett serkentéstől nemcsak sok felesleges iratváltás munkájának megtakarítását remélem, hanem az alárendeltek nyíltságának megerősödését is.

Így könnyebb lesz nekik a tiszta valóságot takargatás nélkül papírra tenni, az előljáró pedig hamarabb megismeri az őrs közbiztonsági szolgálati helyi vonatkozású különleges körülményeit.

Az ellen, hogy egyes őrsparancsnokok ezt ne értsék félre, ne vegyék ferde bíztatásnak és az általános szabá-

nak találta, hogy a konak, a királyi palota iránt érdeklődöm. Közben azonban odaérkezett egy tiszt, akinek elmondottam, ki vagyok s hogy kíváncsiságból keresem a konakot. A tiszt elkísért a konakig s ajánlotta, hogy menjek ki a topsideri parkba is, mert olyan szépet ritkán láthatok. El is mentem. A villamos végállomásnál megittam egy kávét. Fizetésnél azt mondja a fizető:

— Van szerencsém doktor úr, hogy tetszik lenni. De rég nem láttam. Hogy kerül hozzánk?

Kiszült, hogy Budapestről ismer. Mikor pedig visszafelé villamosra ülök, a villamoskalauz köszönt nagy vigyorogva. Ő is ismert. Pesten valamikor, mint mentőorvos én nyújtottam neki első segélyt egy gyárban. Szóval még Belgrádban is nehezen lehetett volna elbujnom.

Ebben az időben voltak Veszprémben a királygyakorlatok, amelyeken a horvát ezredek is résztvettek. Nekem otthon kellett maradnom. Mikor a gyakorlatok végetértek s a zászlóalj hazajött, karonfogott a gazdasági tiszt s azt mondta:

— Kérlek szépen, ne haragudj, hogy eddig nem szerettem a magyarokat.

Nem is tudtam, hogy nem szerette.

— Most a hadgyakorlaton megismertem őket. Csak annyit mondhatok, hogy jaj lesz annak, aki az én jelenlétében rosszat merészel mondani a magyarokról.

Szinte magam előtt láttam az intenzív „léritést”, amit a magyar bajtársak a horvátokkal a hadgyakorlat folyamán véghezvittek. Ez egyébként az én gazdasági tisztemen is meglátszott, egy hét kellett, míg összeszedte magát, annyira ki volt merülve, a nagy barátkozástól.

Ősszel a bevonuló újoncok bemutatására Gradiskára mentem. Egy délután a laktanya udvarán ülünk s egyszer csak azon veszem észre magamat, hogy a szék mozog alattam. Mi lehet ez? Földrengés? Dehogy földrengés, feleli

egy főhadnagy, a tizenkettedik század parancsnoka, csak az én újoncaim vonulnak be a gyakorlótérre. És büszkén feszítette ki a mellét a tizenkettedik század ilyen földrengésszerű bevonulásának tudatában. Kiszült azonban, hogy az érzet kissé korai volt, mert valóban földrengés volt, még pedig éppen az én előbbi állomáshelyemen: Sziszenken. Másnap, amikor bevonultam, láttam a megrepedezett házakat, a laktanya falain egész nyílások tátongtak, a kórház lépcsőháza pedig egészen levált az épületről. Az emberek még másnap sem mertek visszamenni a házakba s nekem is azt tanácsolták, ha kedves az életem, aludjam aznap még a szabadban, mert ez olyan földrengés volt, hogy meg szokott ismétlődni. Nem fogadtam meg a jótanácsot s nemcsak, hogy hazamentem, de még a kávéházba is elmentem. Igaz, hogy egyesegyedül voltam s egy pohár víz mellett mulattam, mert a szakácsné nem főzött kávét és pincér sem volt sehol látható, de legalább nyugodtan elolvastam az újságokat. Másnap valóban megismétlődött a földrengés, de nagyobb bajt nem csinált.

A háborút is nagyjából horvát csapatok között töltöttem. Derék, vitéz és hűségese katonák voltak; egypár agitátoron kívül egyiküknek sem jutott eszébe, hogy áru-lóvá váljék. Igaz, hogy az úgynevezett „zöld káder” első sorban horvát csapatokból nyerte a „kiegészítést”, de ennek más oka volt, első sorban az, hogy a katonaszökevények üldözése nem történt olyan eréllyel, mint kellett volna.

Mikor 1918-ban hazafelé jöttünk, derék horvát altisztjeim érzékeny búcsút vettek tőlem. Biztosítottam őket, hogy mindig szíves bajtársi emlékezetben fogom őket tartani s arról is, hogy egyszer még majd nagyon ki fognak kíváncskozni a nagy jugoszláv testvériségből. Nem telt bele tizenöt óstendő és igazam lett. És ki tudja, talán nem is sok idő múlva újra egymásra fogunk találni.

A szolgálat vagy szolgálati változás						Jegyzet	I. th. öpk.	th. öpkh.	I. th	th.	I. törm.		cs.	I. cs.		prbes.
kezdé- tének		vége- nek		Szolgálati lap száma	Áthozat:						Fekete András	Farkas Mátyas		Gergely Zsigmond	Szabó Mihály	
napja	órája	n e m e				napja	órája	Áthozat:		Szeb.						
1	2	3		4	5	6	7		8							
						288/ikt.									Vez.	
1/40		Bábolnai őrre vez.													N	
1	13	N.		2	13											
	9	Okt.		2	11		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	13	N.		3	13							N.				
	15	Gyak.		2	16		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	22	1 R. III. 3-án 23 ^h -ig. Bajai poszt. 6 óra np. Vörösmalomnál 2 óra lcs.		3	23	1				Rjv. 25.					R.	25.
	5	2 R. I. 17 ^h -ig. Táv klm. 1, 3, 7, 9, 12. 13. fsz. A. órháznál 6 óra np.		3	17	2						Rjv. 12				R. 12
	8	Gy.					Sj. 25/2.								Gy.	
	8	Felv. Budapesten					7/16. lcs.								Felv.	
	9	Okt. és elm. vizsga		4	11			2	2	2		2	2			
Az ezután következő tételek között helyszöke miatt már nincs összefüggés.																
	14	Elt.-ra 5-én 8 ^h -ig.		5	8					Elt. 0						
	8	Tk. a i jbnál					292/ikt. —1926.			Tk.						
20	10	Irodát vezet									I					
	7	4. R. Hű. 18 ^h -ig Tatatóvároson az orsz. vás. felügy.		23	18		A/4. lcs. —1927.	Rjv. I.			R. I.					
	7			23	20		nyom. m. k. 1/2 lcs 1927		Rjv. II.	13		R. II.			13	
	7			23	18							Rjv. III			R. III.	11
	12	A székesfehérvári nyom. aloszl.-hoz áth.									Áth.					
	9	Jelentés kiv. nélkül					/lcs —1927.			0						
	11	Fő. a lakt.-ban.													Fő.	
Átvitel:																

lyoktól való túlgyakori eltéréssel vissza ne éljenek, az előjárók helyes ítélőképességét, illetőleg felelősségteljes felügyeletét teljesen kielégítő biztosítéknak tartom.

Az oktatási anyagnak a szolgálati naplóba §-ok és pontok szerinti részletes bevezetését mint közismerten célját tévesztett, felesleges munkaszaporítást és papírpazarlást megelőzendőnek tartom, sőt mérlegelendőnek vélem, hogy az oktatás és gyakorlatozás, valamint a ruhavizsga bejegyzése egyáltalában jár-e kimutatható haszonnal. Ezeknek a tételeknek kihagyásával ismét csökkenteni lehetne a szolgálati napló függélyes irányú terjedelmét és így az átvitelezéssel járó írásbeli munkát.

Feltéve azonban, hogy az oktatásra és gyakorlatozásra fordított órák előjegyzése mégis megmaradna, a színes írón könnyebb kezelhetősége miatt a tinta helyett piros (másol) írón használatát vélem bevezetendőnek. Hasonlóan piros írót vélek használandónak az ellenőrző, továbbá az előírt, de nem teljesített szolgálatoknál is.

A szolgálati lapokkal és kiállításukkal járó írásbeli munkával való takarékoskodást kivétel nélkül valamennyi megelőző jellegű helyi, fürdő, vásár, pénztár, búcsú stb. ügyeleti, valamint a helyi foglgyörző szolgálatnál érvényre kellene juttatni, mert ez ellen — eltekintve a tisztán elméleti elgondolástól — aligha merülhet fel elfogadható gyakorlatias kifogás. (Mintatervezetemben már én is így tárgyaltam ezeket a szolgálatokat.) Az örsállomás váratlan elhagyása esetén a felsorolt szolgálatox valamennyijénél zavartalanul használhatná a járőrvezető a táskájában hordandó tartalék szolgálati lapot.

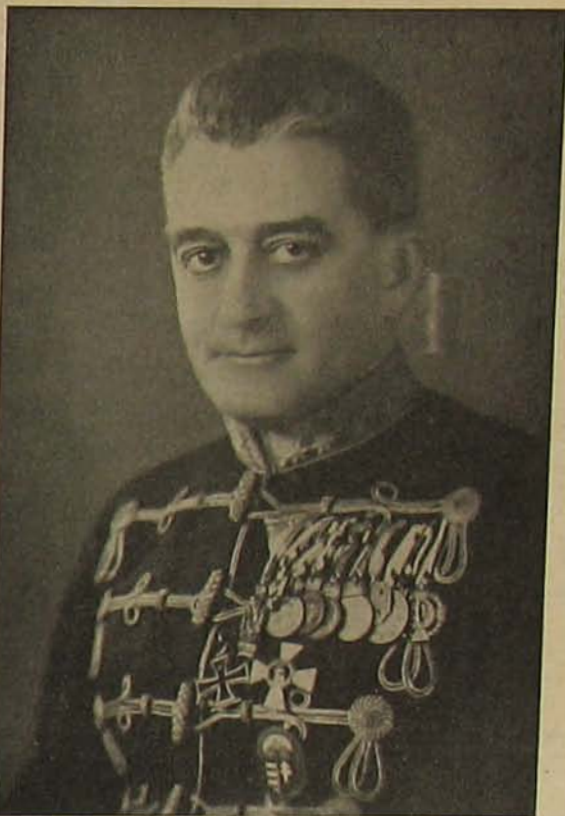
Szolgálati lap hiányában ezeknek a helyi járőröknek ellenőrzését legcélszerűbben a gyakorlati szükség által már évtizedekkel ezelőtt megteremtett és megszokott „Ellenőrzési könyvecské”-kbe lehetne bevezettetni. Ilyeneknek általános rendszeresítése nem jelentene munkaszaporítást, mert vezetésiük egy betűvel sem okoz több írást, mint amikor a szolgálati lapon történik az ellenőrzési záradék rávezetése. Ami pedig az illeti, hogy nem kívánatos az előjegyzések szaporítása, erre csak az a megjegyzésem, hogyha minden egyes új előjegyzéssel annyi félív papír és annyi írásbeli munka lenne megtakarítható, mint ahány szolgálati lap ezzel a kis füzetel feleslegessé tehető, akkor inkább az előjegyzéseket szaporítsuk!

Nem oszthatom egészen Vadászy őrnagy úrnak azt a véleményét, hogy az általa felsorolt nem közbiztonsági adatok (Szab., Vez., N., stb.) nevek alatt lévő kockákából könnyen és gyorsan megállapíthatók lévén, felesleges azokat a 3. rovatba is mindig bejegyezni. A könnyebb áttekinthetőségre és a megszokottságra való hivatkozással a bejegyzéseket már azért is megtartandónak vélem, mert üres helyek (rovatok) meghagyását lehetően megelőzendőnek vélem.

Visszatérve a rövidítésekre, rá kell mutatnom arra a gyakorlatias szükségletre, hogy ezek gyűjteménye kibővítése szorui, egyes rövidítéseket pedig nehezen felismerhető voltak miatt módosítani kellene. Ilyenek pl. a „vü.”, mert ez vásárügyeletnek is értelmezhető. Van ilyen több is.

Meg kell jegyezmem, hogy a több betűs rövidítések találobbakk, mint az egyes betűk. Utóbbiak némi fejtörést okoznak, ez pedig sohasem kívánatos.

A harmincéves háború alatt az ellenség megtévesztésére szolgáló cselteknek egész kódexo alakult ki. Az ágyúlovést pl. úgy utánozták, hogy üres hordóba puskával belökötték; hanias nyomok céljából olyan cipőt húztak, amelyen a talp megformálva volt felvarrva; marhacsorda lábaira cipőt kötöttek, hogy az ellenség a nyomokból azt higgye, miszerint nagy tömeg gyalogság járt arra; a lovak patáira megfordítva szegtek a patkót stb.

Kormányzó Úr Ö Főméltósága vitéz Dobó István ezredes urat a m. kir. csendőrség felügyelője mellé beosztott tábornok helyére való kinevezés mellett áthelyezte a m. kir. csendőrség állományába.

Célszerű lenne a szolgálati naplóban használatos rövidítéseket pl. az úrlap első lapján alul kinyomatni, hogy bizonytalanság esetén ne kelljen a Csüszk. elővenni.

Szerencsésnek találok Vadászy őrnagy úrnak azt a gondolatát, hogy a szolgálati napló úrlapjain a vízszintes vonalazás is elő legyen nyomtatva. Hozzáteszem azonban, hogy addig, amíg a gyakorlat megmutatja, hogy milyen széleseknek kell lenni e rovatoknak, célszerű lesz 2 cm-ben megszabni ezek méretét. A 3. és 7. rovatokat egy pontozott vízszintes vonallal ketté lehet osztani. A jól olvasható apróbb betűvel írónak meg lehetne engedni, hogy az egysoros tételeknél (belső szolgálatox) csak egy 1 cm-es vízszintes rovatot használjanak fel. Ilyenkor természetesen nekik kell pótlólag behúzni a tételeket elválasztó vonalat.

A vízszintes elővonalazás kérdésénél mérlegelendőnek vélem még, hogy nem lenne-e jobb, ha a vonalak az ív közepén az egyébként szokásos megszakítás helyett folytatólagosan átfutnának. (Ahogyan a mintán látható.) Szerintem úgy az adatok beírásánál, mint azok utólagos keresésénél kellemesebb és biztosabb lenne a szemnek a megszakítás nélküli vonalat követni. Arról is érdemes gondolkodni, hogy a névrovatokba előre be legyenek-e nyomtatva a betű és számjelzés adatai elválasztó vízszintes vonalakk?

Bár nem lényeges, de most alkalminlag megszüntetendőnek vélem, hogy a szolgálati napló úrlapjain feleslegesen túl szélesek legyenek az oldalszélesek. Az ennek révén remélt férhely-megtakarítás összevág azzal a törekvéssel, hogy a 3., 7. és 8. vízszintes rovat minél terjedelmesebb legyen.

Lehetne még a szolgálati napló íveinek egymáshoz illesztését is gyakorlatiasabban megoldani. Jelenleg

ugyanis csak kb. tudja az őrsparancsnok előre kiszámítani, hogy hány ívre lesz szüksége. Így előállhat, hogy túlsok vagy kevés ívet fűz össze. Ha a pótíveket nem egymásba, hanem egymás mellé illeszténők, ennek elejét lehetné venni. Ami pedig a hozzáillesztés módját illeti, a ragasztást előnybe helyezném a fűzéssel szemben. Már a nyomdavállalatnak gumizott ragasztó szelvénnel ellátva kellene a pótíveket szállítani.

Szolgáljon még tájékozással, hogy mintám tételeit Vadászy őrnagy úr és a Csüsz. 28. mintájából vettem. A Csüsz. 28. mintájának feldolgozásánál némileg eltértem a régi adatoktól és formától. Nevezetesen: I/1-én elhagytam az év és hó jelzést, mert ez az adat a napló külső lapján fel van tüntetve. Megismétlését mellőzhetőnek vélem.

A „gy” jelzést nem használtam, mert megkülönböztetésül elégségesnek tartom az „l” jelzést is.

Abban az esetben, ha az őrsparancsnok valamely szolgálatot nem az őrzési beosztásban foglalt, hanem annak megfordított sorrendjében akarja előírni, a szolgálati meghagyás szövegében „ford. s. ben” jelzést használhatná.

Az „okt.” mellé egy ízben beírtam, hogy „és elm. vizsga”, mert az őrsök e téren is mintát szeretnének látni.

Ugyanígy célból mint új tételeket felvettem egy „át-helyezés”-t, egy „otthoni fogolyórzés”-t és egy „kivezénylés nélküli jelentés”-t.

Az óratörődéket — egyöntetűség okából — mind a kivezénylésnél, mind a névrovatokban egyformán jeleztem. (Pl. ¼10 és nem 9 óra 30 perc.)

A Csüsz. 28. mintájának újjal való pótlása esetén gondot kellene fordítani még az alábbiakra:

A nagypihenőt a Csüsz. vonatkozó szövegrésze szerint mindig a szolgálati meghagyás végén kell előírni. (Nem úgy, mint a 3. R.-nél történt.)

A „Ruha- és fegyvervizsga” helyett található lenne „Ruha-, puska- és szerelvényvizsga”-t írni, mert ez jobban megfelel a mostani elnevezéseknek.

Ellenőrző szolgálatot inkább csak szükségig kélszerű előírni, mert a határozott időre való előírást némelyek szabálynak veszik és úgy gondolják, hogy akár ellenőrzés nélkül is be kell vonulni az őrsparancsnoknak, illetőleg nem szabad az időt a járőr keresésével vagy várásával töltenie.

Nyomozással kapcsolatos portyázó szolgálatnál (L! 19. R.) nem célszerű nagypihenőt előírni, mert ilyenkor teljesen bizonytalan a járőr érkezési és indulási ideje. Ez egyébként ellenkezik a Szut. 287. pont 3. bekezdésében foglaltakkal.

A kivezényelt, de még meg nem kezdett szolgálat hatálytalansítására a 20. R. szolgálatot kevésbé tartom alkalmasnak, mert „tüzeset” miatt nem vonul be a járőr, hanem a helyszínére siet.

Rá kell még mutatnom mintatervezetem látszólagos fogyatékosaira is. Nevezetesen, hogy az egyes oldalak óraadatai csak akkor összegezhetőek, hogy ha az egy és ugyanazon oldalon megkezdett összes szolgálati ténykedés már befejeződött. Amíg ez megtörténik, saját tájékoztatására az őrsparancsnok ideiglenesen csak irónnal összegezheti az adatokat. A hó végén azonban már akadálytalanul lezárható a napló, mert az 1-én éjfél után bevonulók szolgálati órája a következő óra számát.

A másik az, hogy ha egy járőr tagjai egymástól elválva különböző időben vonulnak be — az elindulás víz-

szintes rovatának megosztására nem mindig lévén elég férőhely —, az utóbb bevonulók számára új vízszintes rovatot kell nyitni. Úgy is megoldható azonban a kérdés, hogy a rendestől eltérő óra-számadathoz a jegyzet rovatban megfelelő jelzéssel magyarázatot fűzünk.

Elővigyázatosságból célszerű a helyben egy időben kivezényelt ügyeleti járőröket egymást követő több vízszintes vonalban tárgyalni, (L! 4. R.)

Megengedem, hogy tervezetemben minden igekeze-tem dacára van kifogásolható rész és hogy mások elgondolása szintén jó, sőt talán jobb is lehet, ezért megelégszem azzal, hogy ha cikkemmel valamicskét hozzájárultam az őrsök szolgálat- és állománykezelési rendszerének tökéletesítéséhez.

Végül kérem azokat, akik részben vagy egészben nem találják helyesnek fenti fejtegetésemet, illetőleg mintatervezetemet, ne sajnálják a fáradságot és akár hasonló cikk, akár pedig levél alakjában közöljék gondolataikat lapunk szerkesztőségével.

A csendőr mint ebvadász.

írta: BEÓTHY KÁLMÁN százados.

Szándékosan írtam e sorok elé a címet, úgy, ahogyan van, mert ezzel is növelni akarom azt a figyelmet, melyet az alább elmondottakra fordítanunk kell.

Április 1-én életbelépett az 1928. évi XIX. tc., az állat-egészségügyről. Ez a 121. § 5. bekezdésében a következőket rendeli:

„A községek és városok külső határában felügyelet nélküli járó (kóborló) ebeket a községi vagy városi mező-örök, erdőörök, továbbá a rendőrök, csendőrök és pénzügy-örök elpusztítani (lelőni) kötelesek. Az ilyen ebek elpusztításért a törvényhatóságok az ebadóalap terhére szabályrendeletben jutalomdíjat állapíthatnak meg.”

Bizonyos vagyok benne, hogy bajtársaim közül sokan most olvassák e főrvényes rendelkezést először. Abban is biztos vagyok, hogy mikor ezt egyszer olvasták, még egyszer megnézik: jól látnak-e?

Jól látnak.

Számos, a Szolgálati Utasításban előírt kötelességeink ezzel szaporodtak. Kötelesség — mert a törvény e szóval mondja. Ez viszont azt is jelenti, hogy ennek elmulasztása: büntetendő.

De e rendelkezésben más is benne van. Menjünk sorjában.

„A városok és községek külső határában” végzendő ez az újabb kötelesség. Külső határ alatt bizonyára azt a területet kell érteni, hol nincsenek a lakóházak sorjában, utcákat képezve — telepítve. Tehát: a falu szélén túl, a másik falu széléig. Nyilvánvalóan azért csak itt, hogy a lövés ne okozzon kárt, ne legyen veszélyes. Nézzük, hogy állunk ezzel gyakorlatban. Például egy járőr a Dunántúl egyik községet elhagyva, dűsfürtű szőlők alatt megpillant egy kóbor kutyát. Az új kötelességnek eleget kell tenni. De hogy teszi ezt, mikor nem tudja, de sejti, hogy a szőlőben akkor végzik a második kapálást?

Másik eset: Kunhegyesről Madaras felé indul egy lovas járőr. Látja, hogy a Varga-tanya mellett, a földéken ide-oda cikázik egy kutya, nyilván nyulpecsenye irányában. Vajon megteszi-e, hogy a kutyát jól és messzehordó karabélyának irányzákába vegye azon szándékkal és gondolattal, hogy eleget tesz a törvény előírta kötelességének?

A csendőrségi múzeum számára mindent szívesen fogadunk; semmi sem értéktelen, semmi sem jelentéktelen!

Június 5-én, a Kenderesen rendezett jótékony célú kultúrnapon, *Kornádyzó Úr Ó Főméltósága* fogadja *Schiunyny Richárd* századosnak, a csendőr örkülönitmény parancsnokának jelentkezését. (Schüffer felv.)

Mert nem tudni, hogy például talál-e a lóvés, nem megy-e egy arasznyival a kutya felett el és azután csapódik be Varga bácsi fejőstehenének az oldalába, mely a kukoricásból éppen akkor ballag elő nagy nyugalommal?...

Egyik esetben sem mer nyugodtan lőni a járőr, mert esetleg gondatlan súlyos testi sértés, halálokozás, kivizsgálás, kártérítés meg meggyás következik utána. S akár embert, akár tehenet öl meg a kutyanak szánt, de eltévedt lövedék, nagyon kétséges, hogy a haditörvényszék felmenti-e a csendőrt az Állategészségügyi Törvény 121. §-a alapján?

Azt fogják erre mondani: nézzen előbb körül jól a csendőr és akkor eleget tett a köteles gondosságnak. Jól van. Körülnéz. Feláll a nyeregben is és nem lát semmit. Nem is láthatja például a sűrűben térdepeve gazoló szőlőmunkást vagy a dombhajlat mögül felbukkanó tehenet stb. És amíg körülnéz, a kutya elinal...

A kutya megmenekült, lévén nagy szerencséje, mert kedvező terepen találkozott a járőrrel. Kóborol tovább. Pedig lehet, hogy tényleg veszett...

Mert az volna a cél, hogy a veszett kutyát, illetve az általuk hurcolt rettenetes betegséget, a veszettséget pusztítsuk, annak gátat vessünk. Ez tény. A csendőr tehát kötelességmulasztást követett el, hogy nem lőtt. Pedig nem volt bizonyíték e följött, hogy vajjon lövése veszélyeztette-e mások életét, testi épségét vagy vagyonát!

Tény, hogy a veszettség leggyakrabban a meleg időkben lép fel és terjed. A meleg időkben pedig „a községek és városok külső területén” a földeken van az Ember s az állatja is. Mert a külső határok adják a kenyeret. Ott a

határban tehát nemcsak csendőr és kóbor kutya találkozik, de más ember és jószág is.

Minden kóborló eb veszett? Nem lehet mondani. Inkább — nem. Hát melyik az? Azt csak közelről lehet megmondani, a kutya szemeinek és szájának, stb. látása után. Ennek felismeréséhez a magyar földművesnek nagyszerű szeme van. És bátorsága is, mert nekimegy vasvillával s agyonveri. Nem veszélyezteti vele a mások életét, mint a csendőr a kétezer méterre hordó puskájával.

Érteném a dolgot, ha mondjuk pisztollyal vagy serétes puskával lehetne lövöldözni. Mert lövöldözni kell, nemcsak lőni. Lesz olyan kóbor eb, mely vagy nem ad semmit egy lövésre, vagy pedig holt térbe jut, vagy gyorsan oldalt-mozgó cél lévén, nem könnyű eltalálni. Meg kell ismétlni a lövést.

Igy lesz a lövésből lövöldözés. Annyit kell rálőni, míg eltalálja. És ha nem találja? Kivel igazolja, hogyan, hogy négy töltényt ellőtt a tölténykészletéből? Mikor se kutya, semni. És ha kettőt lőtt, mivel igazolja, hogy szüksége volt kettőt is lőni? És honnan fogjuk a töltényt pótolni?

Egy nagy őrjáratban nyár idején hány kóbor ebbel fog találkozni egy jószemű járőr? 4—5 darabbal. És ha mindegyikre csak egy lövést tesz, micsoda zenebona lesz a határban? Lassan, idővel minden puska lövésre azt mondják az emberek, a jók is és a betörés kémei, valamint a csavargók is: Vigyázat! . . . Jönnek a csendőrök! Meneküljön, aki bűnös! . . . Lesznek rosszmájú emberek, akik azt mondják az orruk alatt motyogva: Ide jönnek, ebet vadásznak . . .

És hány vád lesz, hogy a csendőr bosszúból lötte le a kutyát? És ebből folyólag hány kivizsgálás és abból ismét hány rágalmazásért való feljelentés? És hány vád lesz, hogy a csendőr ebvadászat ürügye alatt nyulat lövöldözött, meg egyéb vadat?

Sok vád lesz. Mi, csendőrök, tudjuk jól, hogy bizonyos rétege a lakosságnak minden alkalmat megragad, hogy a csendőrt beszennyezni iparkodjon.

Elmondok még egy esetet. Kapcsolatban azzal, hogy a törvény a kóborló ebekről beszél. Mi a kóborló eb? Felel rá a törvény, mondván: a felügyelet nélkül járó eb.

Azt mondja Élthes dr.: „Kóbor kutyának azt tekintetjük, mely nincs felügyelet alatt, nincs gazdája hatalmkörében”, avagy, amint Kolozsváry Bálint mondja: „saját szakállára” vadászik. Élthes még megjegyzi: „Lehető a kolonccal ellátott nyájörző kutya is, ha a nyájától és a pásztortól eltávolodik és nincs őrizet alatt. Így döntött a Kúria.”

Ezt Élthes a vadászati törvény magyarázatánál mondja. Azt hiszem, ha a vadállomány védelme és a vadász jogainak biztosítása végett így minősítik a kóborló ebet, akkor más szempontokból is, tehát az állategészségügy tekintetében is ezt kell irányadóul a „kóbor” kifejezés alatt venni.

No, most már: A Dunántúl szép lankás vidékén egyik úr elmegy a szomszédba egy kis tereferére s a lovai jártatásával szép személyesínű kopóját is jártatni viszi. Elég gondatlan, hogy leereszti a briekáról vagy szekérderekből. Mert lám, a kutya nagyokat szökell a bárázdákon, „nyomot vesz”, szaglász, rohan, mint a villám. Átvág az akácson és a gazdája gyönyörködve nézi. Lehet is. De az akácson túra érve a kopó hírtelen megáll, kakastoll libeg előtte. A kopó megáll, vakkant egyet. A járőrvezető megáll, körülnéz s lankák miatt csak a fák derekát meg tetejét látja, senki élőlényt. És mert olvasta e cikket, az jut eszébe, hogy e kutya nincs gazdája „hatalmkörében” s nem tudni, nem veszett-e. Az is eszébe ötlük, hogy az új állategészségügyi törvény kötelességének mondja az ilyen kutya lelövését.

Vagy várjon addig, míg a gazdája megjelen? Hát ha tényleg kóbor? És meddig várjon a gazdájára? Míg a kutya hátat fordít és elinal? És a tapasztalat szerint így is tesz, lévén a csendőr oly félelmetes fegyverzetel és felszereléssel ellátva, hogy nem csoda, ha megijed tőle. (Kivételek a tanyai kuvaszok és komondorok, ezek a legnagyobb orvvadászok, melyek előtt se törvény, se semmi...) Tehát a járőrvezető nem vár, hanem kötelességszerűen lö. A kutya beledől a porba vagy a fűbe és nagy, bárna, okos szemével nézi az ő gyilkosát, kit meg se ugatott, meg se harapott s akiről nem is tudja, miért haragudott meg annyira rá.

De nem lehet a kérdésnél elérzékenyülni. A lövés eldördülése után pillanatok mulva a búzatáblán át törtetve jön a kutya gazdája. Már most hallatszik a fütty s a hívó hang... és a csendőr ott áll a kilőtt töltényhüvellyel a kezében és csak annyit tud felelni: a kutya kóborolt, az meg tilos.

Vajjon a csendőr, ha bevonul: jelenti-e a dolgot azért, hogy a jutalmat felvegye?

Az előbb mondtam, hogy a tanyás kutyák nem igen „respektálják” a csendőrt. Előfordulhat, hogy egy ilyen veszekedett (nem: veszett!) kutya megcsipkedí a csendőrlő csánkját vagy körbekergeti a járőrtársat önmaga körül. És az is előfordul, hogy egy ilyen kutya ki-megy a tanyából bogarászni. Találkozik a csendőrrel, akit a múlt héten megizzasztott. És a csendőr ekkor a törv-

nyes rendelkezésre hivatkozva: beelő. Azért lött-e béle csupán, mert kóborló ebnek nézte? Kifelé azt fogja mondani, befelé pedig azt: többet nem kapkods a nadrágom után, nyavalyás!

Jutalmat említettem fentebb. Ez egészen szokatlan különösen nálunk, akik nem ismerjük ezt a szót. Ha semmi más, de ez elég ok volna ahhoz, hogy e törvény ne vonatkozzék ránk. Ez elég ok, hogy a törvényt megváltoztatandónak mondjuk. És mi történjék a Szolgálati Utasításunk fegyverhasználati pontjaival? Egy ponttal többet kell felvenni: lödd le a kóbor kutyát!

A fegyver erkölcsi súlya, a fegyver becsülete kizárja, hogy ily munkára legyen minősítve. Lealacsonyító: nak tartom, így használni a fegyvert.

Az állategészségügyi törvény megalkotása korszakos, modern, hatalmas munka volt, nem csoda, ha ilyen hiba, mint ez is, amely végeredményében csak egy nem szerencsésen fogalmazott mondaton és egy-két szón múlik, belecúszott. De ezt a hibát korrigálni kell s addig is jól fogna egy intézkedés, hogy a csendőrök a törvénynek ezt a rendelkezését ne hajtsák végre, még mielőtt nagyobb baj származnék a végrehajtásból.

Azt hiszem, az egész félreértés azon a kis adminisztrációs hibán múlott, hogy a törvénynek ez a rendelkezése előzetesen nem járta meg a belügyminisztérium csendőrségi osztályát. Ha megjárta volna, aligha maradt volna benne a törvényben.

A váltó és azzal kapcsolatos bűncselekmények.

Írta: BERWEILER JÁNOS százados.

A csendőrség bűnügyi statisztikájából megállapítható, hogy olyan bűncselekmény, amelyet váltón vagy váltóval követek el, a mi működési területünkön nem túlgyakor. Ennek okát abban kereshetjük, hogy az ipari és kereskedelmi élet, amely nagy mennyiségben veszi igénybe a váltót, inkább a városokba összpontosul; a falusi gazda vagy kereskedő által kiállított váltók is vagy közvetlenül vagy közvetve városokba, nagyobb cégekhez, pénzintézetekhez stb. kerülnek s így, ha azokkal kapcsolatban bűncselekményt fedeznek is fel, a sértettek panaszuikkal a helybeli rendőrséghez s nem a gyanúsítottak sokszor távoleső csendőrségéhez fordulnak. Mindezek dacára — vagy talán éppen ezért — jónak látom, hogy ezzel a kérdéssel kissé foglalkozzam s megadni igyekezzem minden csendőrnek, különösen a járőrvezetőknek azokat az alapismereteket, amelyek legalább is szükségesek, hogy egy váltóval kapcsolatos bűncselekmény ügyében a nyomozást egyáltalán meg tudja indítani.

Igaz ugyan, hogy váltó útján elkövetett bűncselekmények esetében még a bíróság sem dönt szakértő meghallgatása nélkül, de amíg a bírósághoz jut az ügy, a tényállást és a bűncselekmény tényálladási elemeit a járőrnek kell rögzítenie s a feljelentést is neki kell megtennie, ez pedig a szükséges alapismeretek nélkül nem lehetséges. Hogy könnyítsek az ilyen ügyekben nyomozó járőrökön, ismertetem a váltóval kapcsolatos alapfogalmakat és azt is, hogy leginkább milyen módon szokták a váltóval kapcsolatos bűncselekményeket elkövetni?

Mi a váltó? Nem más, mint kötelezvény, amelyben valaki kötelezi magát, hogy egy bizonyos idő mulva, egy másik személynek egy bizonyos összeget ki fog fizetni. Erre ugyan rendes írásbeli kötelezvényben, vagy adóslévélben

Gyámság alatt állók, vagy kiskorúak váltókötelezettségét az ő képviselőjükben csak a gyám vagy a szülő gyakorolhatja. Fiatakorúak, ha önálló ipart vagy kereskedelmet űznek, váltóképesek.

Mielőtt a váltónak és kellékeinek ismertetésére rátérnénk, jegyezzük jól meg, hogy a váltóval kapcsolatban háromféle személyről beszélhetünk. És pedig:

A *hitelezőt*, aki a váltóra a pénzt adja, a váltó *kibocsátójának* nevezzük. Úgy kell képzelni, hogy a váltó űrlapját a hitelező tölti ki, vagyis azt ő „bocsátja ki”. Ez azonban még nem érvényes váltó, mert a hitelező csak a különféle adatokat tölti ki a váltó űrlapján s azt jobboldalt alul, közvetlenül a szöveg alatt aláírja ugyan, de ahhoz, hogy a váltó érvényes is legyen, azt az adósnak is alá kell írnia. A hitelező tehát átnyújtja a váltót az adósnak, aki a váltóval járó fizetési kötelezettséget *elfogadja* s ennek jeléül a váltót — akárhol az első oldalon — aláírja. Az adós tehát a váltó *elfogadója*, akit „*intézkendőnek*”-nek is szoktak nevezni, mert a váltó *kibocsátója* (a hitelező) hozzá *intézi a fizetési felszólítást*.

Az adós a váltó összegét rendszerint a hitelező kezéhez köteles visszafizetni. Miatán azonban említettem, hogy a váltó mintegy készpénzt pótol, természetes, hogy azt éppen úgy lehet adni és venni, azzal éppen úgy lehet fizetni, mint készpénzzel. A kibocsátó, vagyis a hitelező követelheti, elrendelheti, hogy az elfogadó, vagyis az adós a váltó összegét neki fizesse ki, de elrendelheti azt is, hogy az adós ne neki fizessen, hanem más valakinek, egy harmadik személynek, akinek viszont ő, a hitelező tartozik. Ezt a harmadik személyt, aki részére a kibocsátó (hitelező) a fizetést ígéri vagy elrendeli, úgy hívjuk, hogy *rendelvényes*. Persze, az alatt az idő alatt, amíg a váltó lejár, a rendelvényes is tovább adhatja egy újabb rendelvényesnek azt a követelését, amit a váltó kibocsátója reá ruházott, emez pedig szintén tovább rendelkezhetik, hogy az eredeti elfogadó, vagyis az eredeti adós ne neki fizessen, hanem egy ötödik személynek, akinek ő elrendeli. Ezért van a váltón az a szöveg, hogy: „Fizessen Ön X. Y.-nak vagy rendelvényesre”, amit másként úgy mondatnánk: „fizessen Ön Nagy Jánosnak, vagy annak a harmadik személynek, akinek Nagy János elrendeli”. (1. ábra.) Természetes, hogy a kibocsátó azt is kívánhatja, hogy az elfogadó neki (a kibocsátónak) fizesse meg annak idején a váltó összegét; ekkor azt mondjuk, hogy *saját rendelkezésre* szól a váltó (2. és 4. ábra).

A váltóval kapcsolatban még „*kezes*”-ről is szoktak beszélni. Olyan esetekben ugyanis, amikor a kibocsátó (a hitelező) az elfogadónak (adósnak) a vagyoni viszonyait nem tartja elég jóknak arra, hogy a váltót annak lejárta alkalmával ki tudja fizetni, kijelentheti, hogy csak úgy ad neki kölcsönt, ha annak összegéért más, elegendő vagyonnal rendelkező személy vagy személyek „jótállanak”. Ezeket a jótállókat szokták a mindennapi nyelvhasználatban „*kezes*”-eknek nevezni, de a gyakorlat nem ismer sem kezeset, sem pedig jótállót, hanem csak elfogadót, csak adóst. A kezesek tehát, akik a váltót aláírják, éppen olyan váltóadósok, mint az, aki a pénzt felvette. annak megfizetéséért tehát ők is éppen úgy felelősek, mint az igazi adós. Ha tehát a tulajdonképpeni adós nem fizet, a váltót a többi elfogadón, az úgynevezett kezeseken követelik, rendszerint abban a sorrendben, amilyen sorrendben a váltót aláírták (4. ábra).

Világítsuk meg ezt először a mi körünkben vett példával. Bertalan Imre örmestertől a szülei pénzt kérnek kölcsön, de most nincs készpénze, nem tud kiüldeni.

Miatán azonban a szülein mindenáron segíteni szeretne, jóbarátjához, Salamon Bálint örmesterhez fordul és kölcsön kér tőle 30 pengőt azzal, hogy két hónap múlva meg fogja fizetni. Salamon örmester szívesen kölcsön adja Bertalannak a harminc pengőt, de arról egy kis elismervényt kér. Azt mondja azonban Bertalannak: Nézd, én tartozom Babos János törzsörmester úrnak harminc pengővel, mert egy kerékpárt vettem tőle, de annak csak egy részét fizettem ki, harminc pengővel adós maradtam. Én a jövő hó elsején elmegyek a járőrvezetői tanfolyamba, miért küldd el te nekem a tartozásodat postán, minek fizess postaköltséget és én meg minek kiüldjem újabb postaköltséggel ide vissza az örsre, Babos törzsörmester úrnak, sokkal egyszerűbb és költségmentesebb lesz, ha Te mindjárt Babos törzsörmester úrnak adod meg a harminc pengőt az én nevemben s ezzel az ügy el van intézve. Állítsd ki tehát a nyugtát úgy, hogy tőlem átvettél harminc pengőt és kötelezed magadat, hogy azt két hónap múlva, 1933 augusztus 1-én az én kívánságomra nem nekem, hanem Babos János törzsörmester úrnak vissza fogod fizetni.

Ha most a kötelezvény helyett váltóról volna szó — ami persze csendőrök között nem lehetséges, csak példaképpen mondom —, akkor a Bertalan örmester által kiállított harminc pengős elismervény voltaképpen készpénzt pótol és egyszerűsíti a fizetést; nem kell készpénzt küldözgetni ide-oda, hanem Salamon örmester, a hitelező, azt úgy megőrzi, mintha harminc pengő készpénz volna; ezenkívül annak idején Babos törzsörmester is hozzájut a pénzéhez. Salamon Bálint örmester volna a váltó kibocsátója, mert ő hitelezte a pénzt és ő töltötte ki a váltót és tette aláírás végett adósa, Bertalan örmester elé; Bertalan örmester, mint adós, a váltó elfogadója, mert az azzal járó harminc pengő adósságot elfogadta és Babos János törzsörmester pedig úgynevezett rendelvényes, mert Salamon úgy rendelkezett, hogy Bertalan neki fizessen.

Lássunk most egy másik példát. Kis János gazdának a mezei munkához egy pár ökörre volna szüksége, de most nincs reá elég pénze. Elmegy hát Nagy Gáborhoz és kér tőle 300 pengőt kölcsön azzal, hogy aratás után visszafizeti. Nagy Gábor ad is Kis Jánosnak augusztus 15-ig 10 pengő kamat ellenében 300 pengőt, de csak úgy, ha az összegről váltót ad, a váltón pedig a sógora, Kerekes András is jótáll. A váltót tehát 310 pengőről kell kiállítani, hogy a kamat is benne legyen.

Kiss András elmegy hát a postahivatalba és vásárol egy váltót, amelyet 310 pengőre ki lehet állítani. (Később megmondom, hogy mi az ára egy ilyen váltónak.) Átadja a váltót Nagy Gábornak. Nagy Gábor azt kitölti 310 pengőről és mint kibocsátó aláírja a jobb alsó szélén, közvetlenül a szöveg alatt. Utána akár az aláírása alatt, akár pedig az első oldalon bárhol aláírja Kiss János is, mint elfogadó és végül pedig Kerekes András, mint második elfogadó, vagyis ebben az esetben, mondjuk, mint kezes. Nagy Gábor kifizeti Kis Jánosnak a 310 pengőt, a váltót pedig elteszi.

Közben azonban Nagy Gábor az ottani Hangya szövetkezetben különféle árut vásárol s mert most neki sincsen már készpénze, a vásárolt árut nem pénzzel fizeti ki, hanem a Kis János váltójával, amit átad az üzletvezetőnek. Kis János tehát most már nem Nagy Gábornak tartozik, akitől a pénzt kapta, hanem a Hangya szövetkezetnek, pedig attól nem kapott semmit. Igen, de Nagy Gábor a váltó átadásával úgy rendelkezett, hogy a 310 pengőt a Hangyá-

nak fizesse meg. Nagy Gábornak ezt az eljárását, hogy a váltót továbbadta, vagyis, hogy azzal fizetett, úgy szoktuk kifejezni, hogy a váltót *forгатja*. A forгатás úgy történik, hogy a váltóbirtokos (a kibocsátó, hitelező) a váltó hátlapjára ezt írja: „*Fizetessék X. Hangya szövegkötetnek vagy rendeletére*” és aláírja, majd alatta feltünteti a keltet. Azért kell odaírni, hogy „*vagy rendeletére*”, hogy a Hangya, ha akarja, szintén tovább adhassa a váltót, tovább rendelkezhezzék azzal, ha szüksége lesz rá. Rendelkezik is, mert nemsokára lisztet vesz Zsirus Sándor gőzmalomtulajdonostól s a liszt árának egy részét szintén a Kis János váltójával fizeti (6. ábra). Így megy aztán a váltó kézről-kézre anélkül, hogy Kis János arról tudna; megtörténhetik, hogy lejáratok valahonnan egy egészen ismeretlen ember szőlőjé fel fizetésre, akinél a váltó végül is megrokkant.

Lássuk ezt a „forгатást” az előbbi csendőrségi példán is. Bertalan őrmester az elismervényt a 30 pengőről úgy állította ki, hogy az összeget Salamon őrmestertől átvette és kötelezi magát, hogy azt 1933 augusztus 1-én Salamon őrmesternek vissza fogja fizetni. Babos törzsőrmesterről tehát ekkor egyáltalán nincsen szó. Igen, de a kölcsönadó Salamon őrmester közben megveszi a Babos törzsőrmester kerékpárját s annak árában adós marad 40 pengővel. A járőrzetelői tanfolyamon azt mondja: Minek küldje ide nekem Bertalan a 30 pengőt és minek küldjem én azt megint vissza az őrsre Babos törzsőrmester úrnak: egyszerűbb lesz, ha én a Bertalan kötelezvényének hátlapjára reáírom a beleegyezésemet, hogy a 30 pengőt ne nekem, hanem Babos törzsőrmester úrnak fizesse meg, hisz neki mindegy, hogy nekem adja-e ide a pénzt, vagy másnak. Fogja magát tehát és a kötelezvény hátlapjára reáírja: „Beleegyezem, hogy azt a 30 pengő összeget, amelylyel nekem Bertalan a túldoldali kötelezvény szerint tartozik, ne nekem, hanem Babos János, őrsbeli törzsőrmester úrnak fizesso meg.” Elküldi ezt a kötelezvényt és még tíz pengőt Babos törzsőrmesternek. Ha váltóról lenne szó, akkor azt most Salamon őrmester „forгатta” volna azáltal, hogy azt Babos törzsőrmesterre ruházta.

Önként értendő azonban, hogy Babos törzsőrmester, aki anyagi dolgokban óvatos ember, a Bertalan őrmester kötelezvényét csak akkor fogadja el Salamon őrmestertől fizetés fejében, ha az adós Bertalant olyan embernek ismeri, akitől a pénzt meg fogja kapni, mert ha Bertalan könnyelmű, italos ember, akinek soha sincs egy krajcárja sem s aki mindig kölcsönökből él, nem igen akar, de nem is tud fizetni, akkor Babos visszaküldi az elismervényt és azt mondja: „En ezt nem fogadom el, küldj nekem pénzt, ne elismervényt, mert én ettől a Bertalantól soha pénzt nem fogok látni, ahhoz pedig, hogy feljelentsem és az előjáró parancsnokságok útján kényszerítsem a fizetésre, nincsen semmi kedvem.” Vagyis Bertalannak „nem jó” a váltója.

A váltónak minden alaki kelléke pontosan elő írva. A törvény meghatározza, hogy milyen szöveggel kell a váltóúrlapnak bírnia, kinek, hol, milyen szöveggel kell azt kitöltenie, kinek, hol kell aláírnia stb. Ha egy váltónál a törvény által előírt alaki kellékeket nem tartják be, a váltó érvénytelen.

Röviden ismertetem ezeket a kellékeket.

Mindenekelőtt: váltóúrlapot a postahivatalok árusítanak. A váltó illetékköteles. Bizidő szerint a belföldön kiállított, belföldön fizetendő és hat hónapnál nem hosszabb időre (lejáratra) kiállított váltó illetéke a kiállított összeg 1.2 ezreléke, vagyis minden 100 pengő után 12 fillér. Ha a váltó hat hónapnál hosszabb időre szól, akkor az illeték ötszörannyi: 6 ezrelék, vagyis 100 pengő után 60 fillér.

Az illeték kiszámítása szempontjából a váltó összegét felfelé szára ki kell kerekíteni. A 310 pengős váltó után tehát Kis Jánosnak annyi illetéket kell fizetnie, mintha az 400 pengőről szólott volna. (Számítsa ki az olvasó, hogy mennyi illetéket kell fizetni: 1200 pengőről kiállított, hat hónapra szóló — 670 pengőről kiállított, három hónapra szóló — 1540 pengőről kiállított, tíz hónapra szóló váltók után.) A váltóúrlapok már rendszerint úgy kerülnek forgalomba, hogy a megfelelő értékű bélyeg reájuk van nyomva. Ha azonban a váltón egyáltalán nincs értékbélyegzés, vagy ha az a kiállítandó összeghez nem elegendő, akkor a váltóúrlap hátlapjára a postán annyi okmánybélyeget ragasztanak, amennyit a kiállítandó összeg megkíván s azután ezeket az utólag ragasztott bélyegeket a postahivatal lebélyegzi. A postának csak olyan váltót szabad lebélyegeznie, amelyik még nincs aláírva; ha már aláírták, nem szabad lebélyegeznie. (Lásd az 1. ábrát.) A bélyegek felragasztásánál ügyelni kell, hogy azokat egymástól kb. 1—2 milliméter távolságra ragasszuk. A szabálytalanul vagy hiányosan bélyegzett váltót a pénzügyigazgatóság megletezi, ami azzal jár, hogy a kibocsátónak a hiányzó bélyeg értékének sokszorosát kell büntetés gyanánt megfizetnie. Ez azonban a váltó érvényességére nincsen kihatással, vagyis a kevés bélyeggel ellátott váltó is érvényes, mintha elegendő bélyeg volna rajta.

Aszerint, hogy a fizetésre a kibocsátó maga, vagy pedig az ő adósa van kötelezve, kétféle váltót különböztetünk meg és pedig úgynevezett *saját és idegen* váltót.

*Saját váltó*nak azt nevezzük, amelyen a kibocsátó saját magát kötelezi arra, hogy a váltó összegét ki fogja fizetni. Ez olyankor történik, amikor a kibocsátó az adós, mert nem másnak adott kölcsönt a váltóra, hanem azt azért állította ki, hogy maga fizessen azzal valakinek. *Idegen váltó* az, amelyiken a kibocsátó (hitelező) és az elfogadó (adós) két személy s az előbbi az utóbbit (a hitelező az adóst) kötelezi a fizetésre.

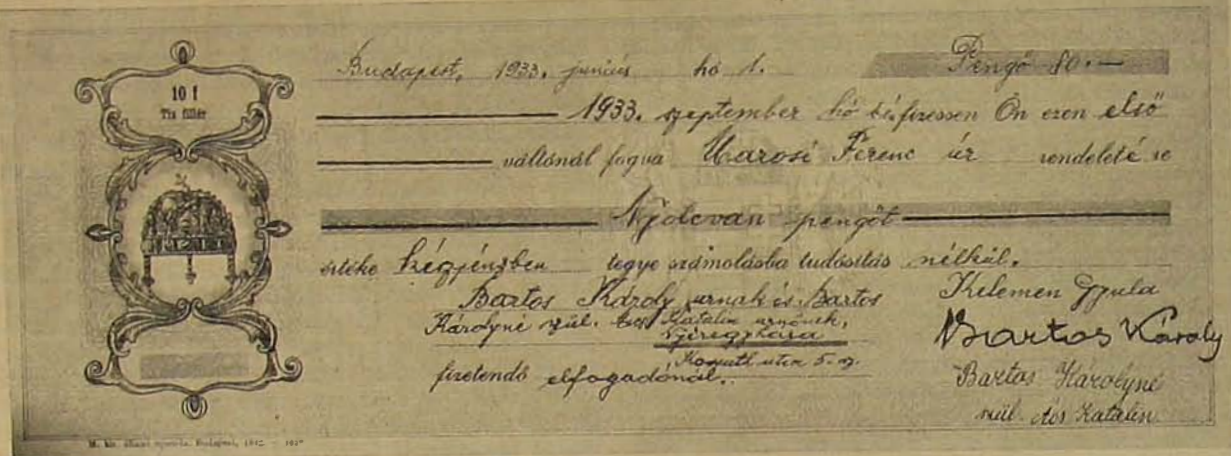
A *saját váltó* törvényes kellékei a következők:

1. A szövegben a „váltó” szónak elő kell fordulnia;
2. a fizetendő összegnek számmal és betűvel kiírva kell lennie;
3. meg kell legyen nevezve a rendelvényes, vagyis az, akinek a váltó kibocsátója (itt egyúttal elfogadója) annak idején fizetni lesz köteles;
4. a lejárat napját fel kell tüntetni;
5. rajta kell lennie a kibocsátó névalírásának és végül
6. a kibocsátás helyének és idejének.

A kibocsátó megnevezheti a helyet is, ahol annak idején fizetnie kell, tehát pl. Budapesten, Szegeden stb. Ha a fizetési hely nincs külön megnevezve, akkor a kiállítás helyét kell fizetési helynek tekinteni.

Nézzük meg a 2. számú váltóábrát és ellenőrizzük azon a törvényes kellékeket pontonként.

- Hasonlók az *idegen váltó* kellékei is, csak persze az ilyen váltó természetének és rendeltetésének megfelelő módosítással. Az *idegen váltó* törvényes kellékei a következők:
1. A „váltó” szónak a szövegben elő kell fordulnia;
 2. a fizetendő összeget számmal és betűvel meg kell jelezni;
 3. meg kell nevezni a rendelvényost, vagyis azt, kinek a kezébe, vagy — az utóbbi esetleges rendelkezése szerint — másnak a kezébe a fizetés annak idején teljesíteni kell;
 4. a lejárat, vagyis a fizetés napját fel kell tüntetni;
 5. a kibocsátó név- vagy cégnevének rajta kell lennie;
 6. meg kell nevezni az elfogadót, „intézközvetettet”,

1. ábra. Rendeletre szóló idegen váltó.

vagyis, aki fizetni köteles (az előbbi „saját” váltón az elfogadót nem kell, de nem is lehet megnevezni, mert a kibocsátó és az elfogadó egy személy, azért is nevezik „saját” váltónak);

7. meg kell nevezni a fizetés helyét. A fizetés helye (ahol fizetni kell) rendszerint az a lakhely, amely az elfogadó neve mellett előfordul, feltéve, hogy külön fizetési hely (úgynevezett „telepedési hely”) nincsen feltüntetve;

8. rajta kell, hogy legyen végül a váltón a kiállítás helye, éve, hónapja és napja.

A 2. és 3. számú ábrák egy-egy saját, illetve idegen váltót mutatnak s azokon a törvényes kellékeket a fenti felsorolások szerint megszámoztam.

A törvény a váltónak csak ezeket a főkellékeit írja elő, de nem írja elő azt, hogy szó szerint milyen legyen a váltó szövege. A gyakorlatban úgy alakult ki a szöveg, mintha a váltó személyhez intézett levél volna („Fizessen Ön ezen első váltónál fogva X. Y. úrnak stb.). A szövegben van még egy vezetőszó: „Értéke” s utána üres hely van hagyva. Ide azt szokták beírni, hogy az elfogadó, vagyis az adós annak az összegnek az értékét, amelyről a váltót aláírta, hogyan kapta meg: készpénzben-e vagy áruban? Az „Értéke” szó után tehát vagy azt írják, hogy „készpénzben”, vagy pedig, hogy „áruban”.

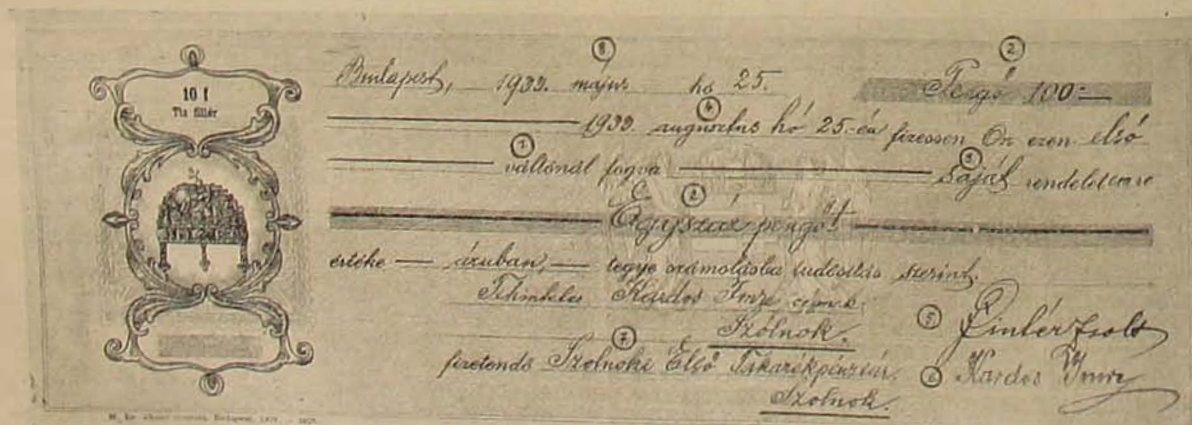
Ezenkívül rajta van minden váltón az is, hogy: „... tegye számolásba tudósítás...”. A „tudósítás” szó után vagy „szerint”-et, vagy pedig „nélkül”-t írnak. Ha a kibocsátó, vagyis a hitelező a váltóval kapcsolatban külön

levelet intéz az elfogadóhoz (az adóshoz) és abban a fizetésre vagy más körülményre vonatkozóan intézkedik, akkor azt írja a váltóra, hogy: „tudósítás szerint”; ha pedig külön levélben nem rendelkezik, akkor a „tudósítás nélkül” záradékot használja. A gyakorlatban ennek az értékesítési záradéknak nincs semmiféle jelentősége; rendszerint ki se töltik.

Jegyezzük meg még a váltóval kapcsolatban a következőket:

Váltót csak pénzüsszegekről lehet kiállítani, amelyet a jobb felső sarokban számokkal, az ürlap közepén pedig betűkkel kell kiírni. A pénzüsszegezen kívül kamatot, vagy egyéb járulékot kikötni vagy ígérni nem lehet, illetve, ha megteszik, semmis. Nem lehet tehát váltót kiállítani pl. egy vagón búzáról, vagy 500 pengőről és annak háromhavi 8%-os kamatáról. Ha a számmal és betűvel kiírt összeg között eltérés van, a betűvel kiírt mértékadó.

Tudjuk már, hogy a kibocsátó (hitelező) utasíthatja a váltóadóst (elfogadót), hogy a váltó összegét ne neki, hanem egy harmadik személynek fizesse ki. Azt is tudjuk, hogy ezt a harmadik személyt, akinek a részére az elfogadó a fizetést teljesíti, rendkívényesnek nevezzük. Jegyezzük most meg, hogy a „rendeletet” mindig ki kell tölteni, mert ez lényegi kelléke a váltónak. Például: Fizessen Ön ezen első (lehet ugyanis másodpéldány is, ha az első elvész) váltónál fogva a Hazai Banknak vagy rendeletére”. A rendelet világos legyen és meghatározott személy részére szóljon. Helytelen pl. az ilyen rendelet, hogy: „Fizessen Ön

2. ábra. Saját rendeletre szóló telepített idegen váltó.

(f.) Nagykanizsa, 1930. május 23.

(b.) Értéke 0.50 - pengő

(d.) 1933. augusztus hó 15-én fizeték én szem elől váltónál fogva
 dr. Magyar Keleti Kereskedelmi R. T.-nak, vagy rendeltetére

(c.) Hármaszázötven pengőt
 Értékében árniban átvettém.

(c.) BARASZTOS LAJOS
 FÜSZER ÉS GYARMATÁFO NAGYKERESKEDŐ

Barasztos Lajos

3. ábra. Saját váltó.

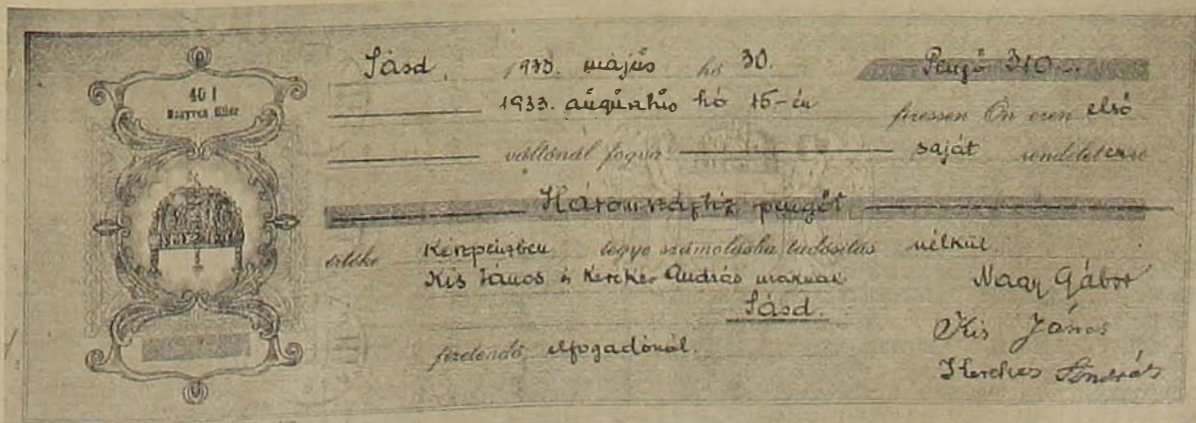
ezen váltónál fogva dr. Molnár István vagy Szotyori Rudolf urnak” mert ez határozatlan rendelkezés, az adós nem tudja, hogy voltaképpen melyiknek fizessen a kettő közül, mind a kettőnek-e vagy csak az egyiknek stb.

A váltó szövegében megjelölt fizetési nap a váltó lejáratára, vagyis az az időpont, amikor az elfogadónak (adósnak), a váltót ki kell fizetnie. A mai kereskedelmi gyakorlatban a fizetés idejének megjelölése mindig meghatározott pontossággal, az év, hó és nap kiírásával történik, de előfordulhat, hogy a váltó lejáratára pl. így van megállapítva: „Kelettől számított három óra.” Ilyen esetben a kiállítás napjától számított harmadik hó letelte a váltó lejáratára.

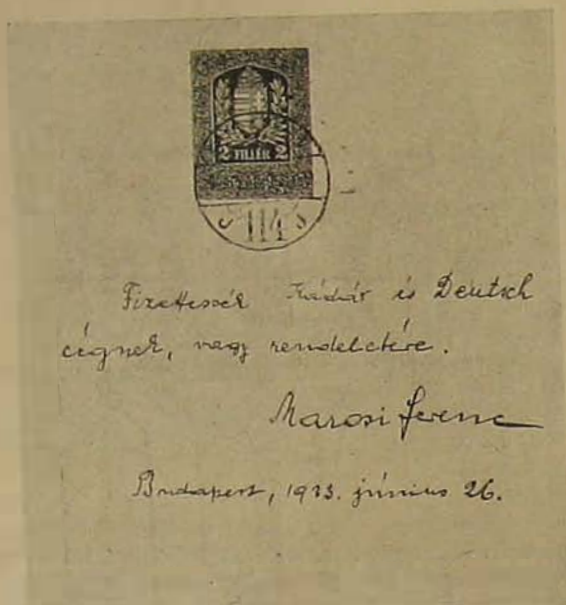
A váltó birtokosa, vagyis az, akinél a váltó a lejárat napján éppen van, köteles azt a lejárat napján az elfogadónak, tehát az adósnak a lakhelyén vagy esetleg a külön megjelölt fizetési helyen bemutatni. Miért köteles bemutatni? Azért, mert a váltót, mint láttuk, akárki kézzől-kézre adhatja, anélkül, hogy erről az eredeti elfogadónak (adósnak) tudomása volna; lejáratkor tehát azt sem tudja hogy kinél van a váltója, kinek fizessen, ha a birtokosa azt neki be nem mutatja. Ha az elfogadó (adós) fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, azt elmulasztja, vagy megtagadja, a váltóbirtokos erről a körülményről „óvást” vétet fel a közjegyzőnél vagy a járásbírósnál. („Megóvatolja” a váltót.) Az óváslevél felvételével a váltó birtokosa azt igazolja, hogy nem mulasztotta el a váltót a lejárat

napján fizetés végett bemutatni. Az óvási határidő a fizetési napot követő második hétköznap. Óváslevelet azonban csak akkor kell felvenni, ha a váltón „forgatók” is szerepelnek, vagyis, ha az eredeti kibocsátó (hitelező) a váltót tovább adta, forgatta s azt tehát nem az eredeti kibocsátó, hanem egy második vagy harmadik „rendelvényes” mutatja be az elfogadónak (adósnak) fizetés végett. Ha már most az elfogadó (adós) a fizetést nem teljesítette és a váltóbirtokos a bemutatást óváslevéllel igazolja, akkor a váltót az öt megelőző bármelyik forgatónál bemutathatja s annak összegét azon követelheti. Ha a váltóbirtokos az óvást elmulasztja, akkor az öt megelőző forgatókkal szemben elveszti a követelési jogát és az csak az eredeti elfogadóval (adóssal) szemben áll fenn, a forgatók tehát a mulasztás folytán megszabadulnak a fizetési kötelezettségtől. Ha a váltón forgatók nem szerepelnek, akkor a törvény nem kötelezi a váltóbirtokost óvás felvételére, mert a fizetési kötelezettség az elfogadóra minden körülmények között fennáll.

Folytassuk csak az előbbi példát. A lejáratkor tehát a Kis János váltója Zsiros Sándor gőzmalomtulajdonosnál van, ő nem adta tovább. Elérkezik augusztus elseje. Zsiros Sándor bemutatja a váltót Kis Jánosnak és kéri a 310 pengőt. Kis azt mondja, hogy nem tud fizetni, mert rossz volt a termés, amit kapott érette, adóba fizette. Zsiros most a második elfogadóhoz, Kerekes Andrásához megy (ő a „kezes”), de ő sem tud fizetni. A gőzmalomtulajdonos

4. ábra. Saját rendeltetere szóló idegen váltó kezessel.

5. ábra. Az 1. ábra szerinti váltó forgatása a hátlapon.

tehát még aznap óváslevelet vétet fel a közjegyzőnél, mert ezen az alapon most már a Hangya szövetkezeten követelheti a pénzt, miután az őt megelőző forgató a Hangya volt. Ha a Hangya sem fizet, akkor Nagy Gáboron követelheti a pénzt (Nagy Gábor is, a Hangya is „forgatók”), míg, ha az óvást elmulasztotta volna, akkor a Hangya szövetkezet és Nagy Gábor mentesültek volna a fizetési kötelezettség alól és Zsiros Sándor csak Kis Jánoson meg Kerekes Andrásan követelhetné a 310 pengőt (4. ábra).

Ha egyikük sem fizet, akkor a váltóbíróság a tulajdonos kívánságára gyorsított eljárással behajtja a követelést, esetleg végrehajtás útján is. Ez a gyorsított eljárás a váltó főelőnye a kötelezvénnel szemben.

Milyen bűncselekmények szoktak a váltóval kapcsolatban előfordulni?

Leggyakoribb az elfogadó, vagyis az adós aláírásának meghamisítása, de előfordul az is, hogy a váltón levő, egyébként eredeti aláírást megváltoztatják. Például az eredeti aláírás Vadas Károly volt, ezt kijavítják Vadász Károlyra, Bán-t Bánóra stb. Ha a hamisítás gyanúja fennforog, akkor a bíróság az aláírás valódiságának megállapítására bizonyítást rendel el és azt írásszakértő útján, vagy más bizonyítékok segítségével megállapítja. A hamisítás megállapítása nem olyan nehéz, mint az ember gondolná, még akkor sem, ha a hamisító az aláírást a megtevéseztésig hűen utánozta is, mert az írásszakértői tudomány ma már igen magas fokon áll, másrészt pedig, mert az írásszakértőkön kívül rendszerint sok más körülménnyel is bizonyítani lehet, hogy az aláírás valódi-e vagy hamisított. Ha az aláírás valódiságát vagy hamisított voltát nehéz volna bizonyítani, akkor nemcsak a hamisítás volna gyakoribb, mint ma, hanem sok adós még a saját aláírását is letagadná, hogy a fizetési kötelezettségtől megszabaduljon. Egyébként a kibocsátók, vagyis a hitelezők is óvatosak és — főképpen nagyobb összegű váltó kifizetése előtt mindenekelőtt alaposan megvizsgálják annak a vagyoni viszonyait, akinek a váltókölcsönt folyósítják. Meggyőződnek az aláírások hitelességéről is olyképpen, hogy pl. vidéki gazdáknál a községi előljárással igazolattják az aláírás valódiságát. Ezt az igazolást a községi

bíró és a jegyző a váltó előlapjára baloldalt szokta reávezetni. Kereskedelmi érintkezésnél a váltókölcsönt folyósító intézet előtt már rendszerint ismeretes, hogy az illető cégnél kik vannak feljogosítva váltót aláírni s hogy a cég erre milyen bélyegzőt szokott alkalmazni, mert a cégek és az intézetek rendszerint hosszabb időn át összeköttetésben vannak egymással. Ha azonban a hitelező nem tudná, hogy a váltókölcsönt igénybevevő cégnek milyen a hivatalos aláírása vagy cégjegyzése, módjában áll erről az illetékes cégbíróságnál meggyőződni. Magánszemélyek aláírását a közjegyző is hitelesítheti. Ezt az eljárást, amikor t. i. a hitelező a váltó kifizetése előtt meggyőződést szerez arról, hogy azt valóban illetékes személy írta-e alá s hogy az aláírónak milyenek a vagyoni viszonyai, a váltó agnoszkálásának nevezik.

A váltó meghamisítása úgy is történhetik, hogy annak névértékét nagyobb összegre javítják át, ami főképpen akkor fordulhat elő, ha a váltó kiállítója az összeget úgy írta a váltóra, hogy akár a számösszeg elé, akár pedig utána számjegyet írhatnak. Pl. 1.000 pengőt 11.000 pengőre, 100 pengőt 1.000 pengőre nem nehéz kijavítani. Ezt úgy lehet megakadályozni, hogy az összeg elé és után egy-egy vízszintes vonást húzunk. Betűvel kiírt összeg után vonást kell húzni.

A hamisított váltó nem kötelezi az adóst fizetésre, mert váltójogilag csak az eredeti aláírások köteleznek.

Váltó útján elkövetett bűncselekményeknél többnyire bűnhalmazat (rendszerint csalás és magánokirathamisítás) szokott előállni. Ilyen természetű bűncselekményeket az alább felsorolt néhány megtörtént esetben példázhatunk.

A. falusi napszámos eltulajdonította B. gazda telekkönyvi kivonatát, elment a városi bankba és ott a telekkönyvi kivonat alapján a B. földjére 2000 pengő kölcsönt vett fel. A pénzt meg is kapta. A váltó lejártakor derült ki a visszaélés.

K. mint községi bíró és P. mint községi esküdt a község nevében megjelentek az egyik banknál és a község számára 1000 pengő kölcsönt kértek. Iratokkal igazolták, hogy ők a bíró, illetve az esküdt. (Utólag kiderült, hogy az igazoló iratok hamisak voltak.) A kölcsön szükségességét azzal indokolták, hogy az adót nehezen fizetik, a község pénztárában nincs pénz, viszont két bikát kellene vásárolni. Váltó ellenében megkapták az 1000 pengőt. A váltó lejáratára alkalmával derült ki a csalással párosult magánokirathamisítás.

Haláleset is indokul szolgált már hasonló bűncselekményre. C. elfogadó (adós) meghalt, D. hitelező (kibocsátó) pedig, arra számítva, hogy az eredeti összeget az adós halála következtében úgysem fogják tudni, magasabb összegre hamisított váltót mutatott be az elhalt adós örököseinek fizetés végett. De előfordult az is, hogy az adós, amikor a hitelezője meghalt, eltulajdonította a hitelező tulajdonában volt váltót, hogy az örökösök annak összegét ne tudják rajta behajtani.

Egy közismert, tekintélyes és jómódú úr könnyelmű fia nagyobb összeget akart felvenni egy zsidó uszorástól. Az uszoras azt mondotta a fiúnak, hogy édesapja jóállása mellett, váltófedezet ellenében, hajlandó kölcsönt adni. A fiú nem merte az apját megkérni, hogy a váltót írja alá, mert az apa már korábban megtagadott a fiútól minden támogatást a könnyelműsége miatt. A fiú, hogy a pénzt megkaphassa, reáhamisította a váltóra az apja nevét, mire a pénzt minden további nélkül megkapta. Lejáratkor persze nem tudott fizetni s kérte az uszorást, hogy várjon a követelés behajtásával és ne mutassa be a váltót az apjának, mert az hamis, az aláírást ő hamisította. Az uszoras a váltóhamisításból is üzletet akart csinálni. Tanuk jelenlétében

Fénykép-pályázat.

Pályázatot hirdetünk csendőrségi tárgyú fénykép-felvételekre. Pályázhat mindenki, az is, aki a testületnek nem tagja s nemcsak műkedvelő, hanem hivatásos fényképész is.

A pályázónak nem kell a felvételt magának készítenie, azt — ha tárgyát ő adja meg — mással is készítheti, s azzal a saját neve alatt pályázhatik, de a költséget ő viseli.

A képeknek legalább 6x9 cm. nagyságúaknak kell lenniök. A lemezeket (filmet) meg kell őrizni s azokat, amelyek díjat nyertek, kölcsönképpen a szerkesztőség rendelkezésére kell bocsátani. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a díjat nem nyert felvételekből is egyeseket tiszteletdíj ellenében megszerezzen.

A díjat nyert felvételek szerzői joga kivétel nélkül a többi felvételé pedig a tiszteletdíj kiutalásával a szerkesztőség tulajdonába megy át; a pályázó azok szerzői jogát azzal a ténnyel, hogy a pályázaton résztvesz, eleve a szerkesztőségre ruhazza.

A díjat nem nyert felvételek tiszteletdíját a szerkesztőség a felvétel értékéhez mérten fogja megállapítani.

Figyelmeztetjük a pályázókat, hogy a felvételek elkészítése előtt olvassák el a múlt évfolyamunk 516. oldalán a múlt évi fényképpályázatunk eredményéről közölt beszámolóinkat.

Beküldési határidő: szeptember 30.

A díjnyertes felvételeket mind, az azokon kívül legjobban sikerültek közül pedig a kiválasztandókat a Csendőrségi Lapokban és esetleg kiadásra kerülő csendőrségi albumokban közölni fogjuk.

A legjobb felvételt értékes ezüst cigarettatűrcával jutalmazzuk.

Az eredményt a november 1-i számban fogjuk közölni.

A „bujtogatás“ katonai büntettéről

Írta: Dr. KRANTZ DEZSŐ alezredes-hadbíró.

Az ezeréves Magyarország összeomlását igen nagy részben az a romboló célzatú igaztás és bujtogatás eredményezte, amely a harcterekről fáradtan hazatérő katonaság fegyelmét aláaknázza és megbontotta, hogy azután az állam és társadalom, az erkölcsi és gazdasági élet évszázados kemény munkával felépített rendjét tönkretégye.

A szomorú emlékű úgynevezett „öszirózsás“ forradalom söpredéknépe nagyon jól tudta, hogy a törvényes rend felbontására és megsemmisítésére irányuló törekvései addig sikerre nem vezethetnek, amíg a törvényes rend védelmére hivatott fegyveres erő kötelességének magaslátán áll. Méltelyező, romboló munkáját éppen ezért a fegyveres erő fegyelmének meglazításán kezdte el.

Amikor azután a romboló munka eredményeként országunk területének kétharmada kárdsapás nélkül jutott az ellenség kezére, ébredtünk tudatára annak, hogy a régi jogszabályok nem kielégítőek és nem elég hatályosak a változott viszonyok és körülmények folytán fokozottabb mértékben veszélyeztetett állami és társadalmi rend alapjainak a megvédésére. Szükséges volt tehát a törvényes rend hatályosabb védelméről gondoskodni, ha nem akarjuk, hogy ilyen bontó törekvések nyomán állami és tár-

6. ábra. A 4. ábra szerinti váltó ismételt forgatása.

felkereste a fiú apját és tudomására hozta, hogy a fia nem fizette ki a váltóra felvett összeget s mivel ő kezességet vállalt érte, fizesse ki. Az apa kijelentette, hogy ő nem tud az egész dologról semmit, ő nem írta alá a váltót (2000 pengőről) szólt). Az uszorás kijelentette, hogy ha nem fizet 2500 pengőt, nyilvánosságra hozza a hamisítást. Az apa kifizette az összeget, a váltót átvette és az uszorást feljelentette uszora és zsarolás miatt.

Az elmondottakkal még az alapfogalmait sem meríthetem ki mindennek, amit a váltóval kapcsolatban a csendőrségnek tudnia kell, de nem is ez volt a célom, hanem csak, hogy általános tájékoztatást adjak arról, hogy ilyen büntetések nyomozásánál mire kell a figyelmünknek főesemények kiterjednie s hogy a nyomozó járőrvezető a kezébe került váltóról legalább a legfontosabb adatokat (hitelező, adós, lejárat, összeg, forgatók) meg tudja állapítani. Egyébként minden községben van kisebb-nagyobb pénzintézet, [szövetkezet, stb., amelynek kereskedelmileg képzett tisztviselője van, ha a járőr — magánúton persze és nem az örs útján, hivatalosan — hozzáfordul felvilágosításért, készséggel megadja azt. Egyszerűbb esetekben azonban mind a nyomozás megejtéséhez s mind pedig a feljelentés megszerkesztéséhez elegendő annyi, amennyit a fentiekben megírtam.

sadalmi életünkre újabb veszedelem háruljon, hogy a talajt számukra megintcsak előkészítsék és a tömegek lelkiületét megmételvezve, újabb súlyos büntettekben nyilatkozzanak majd meg.

A röviden általában Rendtörvénynek nevezett 1921. évi III. t.-c. megalkotásával megvalósult már az a törekvés, hogy ily cselekményekkel szemben a szigorú büntetőjogi megtorlás álláspontjára helyezkedve, azokat megelőzze, illetve a felmerülteket a polgári és katonai büntetőbíráskodás alá tartozó egyénekre egyaránt kiterjedő hatállyal kellő megtorlásnak vesse alá.

A most említett törvény azzal nyújt a katonaság intézményének, a magyar fegyveres erőnek és a belső rend és biztonság fenntartására hivatott egyéb fegyveres szervezeteknek fokozott büntetőjogi védelmet, hogy vétészként, súlyosabb esetben büntettként minősíti annak a magatartását: „aki a katonaság intézménye, a magyar fegyveres erő, a m. kir. csendőrség, vagy a m. kir. államrendőrség elleni gyűlöletre, vagy ezeknek szolgálati fegyelme elleni izgat, vagy alakilag és tartalmilag egyaránt törvényes rendelkezésük ellen engedetlenségre hív fel.” Itt az elkövetési cselekvés egyik módja: a gyűlöletre izgatás, az alantás érzelmek felkorbácsolásával szenvedélyek felkeltése, vak cselekvésre hajlamos lelkiállapot előidézése, avagy ellenszenvre, megvetésre hangolás. A szolgálati fegyelem elleni izgatásnak ugyanezek az ismérvei, csak a jogi tárgyban van különbség. A felhívás pedig — akár egyenes, akár burkolt módon — cselekvésre ösztönzés az említett törvényes rendelkezések elleni engedetlenségre.

Amde a kérdésben levő bűncselekményi körben a sajtós katonai érdekek még hathatósabb megoltalmazása érdekében még ennél is tovább haladt a törvényhozó.

Azt a törekvést ugyanis, hogy a katonaság és a rendfenntartó szervezet, mint az állam és a társadalom védő intézményei az állami lét fennmaradása és a társadalom zavartalan élete, szóval a kül- és belbéke biztosításának az érdekében minden körülmények közt megvédelmeztesék, az 1930. évi II. t.-c.-be foglalt Katonai Büntetőtörvénykönyvben azzal fejlesztette tovább, hogy a büntetendő tényálladékokat a különleges katonai viszonyoknak megfelelően kiszélesítse és belőle specifikus katonai bűncselekményt alakított.

Ez, a rendtörvényi antimilitarista izgatás bűncselekményével rokontermészetű, azonban tisztán „katonai” büntett: a bujtogatás.

A bujtogatás büntettének törvényes fogalmát a katonai büntetőtörvénykönyv — Ktbtk — 85. §-a így határozza meg:

Azt a katonai egyént, aki katonai egyének közt általában a katonai fegyelmet megbontani, az előjárói tekintélyt aláásni, a katonai hivatást lealacsonyítani, a katonai szolgálat iránt ellenszenvet, avagy a szolgálati rendelkezések vagy szolgálati viszonyok iránt elégedetlenséget szítani törekszik, bujtogatás miatt öt évig terjedhető börtönnel kell büntetni.

Ugyanígy kell büntetni azt a katonai egyént, aki ugyanilyen egyének közt leendő terjesztés céljából bujtogató tartalmú sajtóterméket, iratot vagy képes ábrázolatot, tartalmukat ismerve, készletben tart.

A bujtogatás büntettének ismérve tehát általában a fegyelmetlenség és az elégetlenség, illetőleg az antimilitarista érzület szításában áll. Azokat a katonai egyéneket sújtja büntetéssel, akik társaik körében nem egyenesen valamely a fegyelembe ütköző bűncselekmény, például zendülés elkövetésére, hanem általában a katonai intézmény és annak alappillérei: a katonai fegyelem, az előjárói te-

kintély, a katonai hivatás megbecsülése és az aziránti odaadás ellen lázitanak. És mert az állam és a társadalom rendjének és biztonságának legfontosabb tényezője egy minden ízében fegyelmezett hadsereg, nemzeti létünk érdekei egyenesen megkövetelik, hogy ily rendellenességekkel szemben a büntetőjog eszközeivel éljünk, ha kell. Mihelyst fegyelmetlenség, rendtelenség üti fel a fejét, zavarok támadnak és ha a rendtelenség odáig fajul, hogy azok a részek, amelyekből az összesség tevődik össze, működésüket vagy egyáltalán nem, vagy meg nem felelően látják el, beáll, vagy legalább is közel esik a felbomlás. Minél nagyobb a rendtelenség, annál kisebb mértékben valósíthatja meg az intézmény azt a célt, amelyet lényegéből és rendeltetéséből folyólag megvalósítania kell. A magyar fegyveres erőt illetőleg tehát az állami rend szempontjából a kül- és belvédelem teljességét, a társadalmi rend szempontjából pedig az élet, a testi épség, a vagyon, a becsület javait érhető veszélyek és támadások távol-tartását.

A bujtogatás büntetténél a jogilag védett érdek tehát a katonaság intézményének törvényes rendje, amely rendnek teljességét éppen a már ismertetett § 1. bekezdésében felsorolt eszmei tárgyak összessége adja meg. Ezek közül is mindenekelőtt a katonai fegyelem, mert hiszen ez a hadsereg lelke, a csapatban élő függetlennek, kötelesség-érzetnek és rendnek együttesége, a legnagyobb önmegtámadásig menő törvénytisztélet és kötelességtudás, a feltétlen engedelmesség és a lelkiismeretes kötelességteljesítés megnyilvánulása. Mint ilyen, magában foglalja a többi kötelességeket: az előjárói tekintély tisztelétét, a katonai és csendőri hivatás megbecsülését, a hivatásbeli szolgálat fontosságának belátását, a szolgálati rendelkezések lelkiismeretes teljesítését és a szolgálati viszonyok feltétlen elfogadását.

Az elkövetési cselekvés formáit analizálva, a „megbontás”-nak alapjában közkeletű fogalma alá vonhatjuk mindazt a tevékenységet, ténykedést, kezdeményezést, törekvést és akaratot, amelynek célgondolata az, hogy a katonai fegyelem alapjait kikezdje, meglazítsa, aláaknázza és e gondolat magvát más katonai egyének lelkében elhintvén, azokban és azok által bomlasztó hatását tovább terjessze, az illetőt vagy illetőket megfelelő aktiv cselekvésre hajlamossítsa. A bujtogató ténykedésének a fegyelem megbontására való alkalmassága elegendő; a bujtogató által elérni kívánt eredmény nem alkotórésze a büntetnek.

Az előjárói tekintély aláasása alatt lényegben minden oly megnyilvánulást kell értenünk, amely az előjárói tekintélyben gyökeredző erkölcsi és eszmei érték megbecsülésének csorbítására, becsmérlésére irányul.

A katonai hivatás lealacsonyítása mindabban, jelentkezik, ami a jelzett hivatásnak az állami berendezés és a nemzeti élet rendje szerinti elismerő értékelését katonai egyén, illetve egyének előtt kétségbe vonja, hogy annak, illetve azoknak lelkiületét, indulatát, akaratelhatározását ugyanezen gondolat irányába terelje.

Irányát és célkitűzést tekintve, hasonló a fentiekhez a katonai szolgálat iránti ellenszenv, avagy a szolgálati rendelkezések vagy szolgálati viszonyok iránti elégetlenség szítására törekvés, amelynél nem szükséges,

Az államférfiak részéről súlyos baklövés lenne, ha nem haladnának a Mussolini által megmutatott irányban. A revíziót vagy a háborút, vagy az államférfiak által előkészített béke fogja meghozni.

hogy az inkriminált nyilatkozat a hallgatásban kimutathatóan elérje célját, azaz ellenszenvet, illetve elégtelenséget keltsen, mert elég tmindezeknek az eshetősége, illetve az esetleg már létező ily érület fokozásának a lehetősége.

Amiről még végül meg kell emlékeznünk: a hivatkozott törvényszakasz külön kiemeli és ugyancsak öt évig terjedhető börtönnel bünteti valamely bujtogató tartalmú sajtótermékek, iratok vagy képes ábrázolatnak katonai egyén részéről katonai egyének közt leendő terjesztés céljából való készletbentartását, amellyel a katonaságnak főleg kívülről történő bujtogatása ellen azzal emel gátat, hogy az ily iratoknak egyetértő rejtegetését, illetve a lakatnyákba, táborokba stb. csempészését kellő büntetéssel sújtja.

A törvénynek az a rendelkezése, amely csak az irat stb. tartalmának ismerete mellett és terjesztése céljából való készletbentartását bünteti, elejét veszi annak, hogy esetleges bűnesetbe ártatlanul belekevert emberek is e büntető rendelkezés súlya alá vonassanak.

CSENDŐR LEKSZIKON.

44. kérdés. *Hazánál kártyajátéknak tekinthető-e a Fayer?*

Válasz. A hazárdjáték kérdését 1928. évi 28. számunkban, a 143. lekszikonválaszunkban ismertettük. A Kbt. 91. §-a szerint szerencsejátéknak tekintetik az a játék, melyben a nyereség vagy veszteség kizárólag a véletlontól függ. E rendelkezés helyes értelmezése a fentelt kérdésben — véleményünk szerint — az, hogy a „Fayer”, vagy más néven a „Harmincegyes” — az, hogy a kártyajáték szerencsejátéknak nem tekinthető, mert az egyes játékszámok kimenetele jelentékeny mértékben függ a játéktudástól és játékbéli ügyeskedéstől, vagyis a kártyák mikénti csoportosításától. Ugyanazokkal a kártyalapokkal a jó játékos megnyeri, a rossz játékos elveszíti a játszmát. Álláspontunkat támogatja az a körülmény is, hogy a „Fayer” kártyajátékot a társaságokban általában mint szórakoztató családi játékot szokták játszani. Ettől eltekintve, a szerencsejáték által előszóvetett kihágás tényállásának megállapítása nem függ össze döntő szempont az, hogy a nyereség vagy veszteség kizárólag a véletlontól függjön.

Tudomásunk szerint a kir. bíróságok még nem foglaltak állást a „Fayer” kártyajáték jogi minősítése kérdésében. Ennek azonban nincsen akadály, ha a csendőr nyilvánosan üzött „Fayer” kártyajátékot észlel, leghelyesebb, ha a kir. járásbíróságnál feljelentést tesz, mert így alkalmas ad a bíróságnak arra, hogy szerencsejátéknak minősítse a „Fayer” kártyajátékot, vagy sem.

45. kérdés. *Mit nevezünk törvénynek a szó közjogi (alkotmányos) értelmében?*

Válasz. Amit az alkotmányos törvényhozó szerv a törvényalkotás megszabott útján és módján állami akaratként kijelent, az törvény. Hazánkban a törvények hozatalának megsejntetésének és hiteles értelmezésének joga az országgyűlés illeti. Az országgyűléstől elfogadott törvényjavaslatot a Kormányzó kihirdető záradékkal látja el és kihirdeti. A törvény kötelező ereje a kihirdetést feltételezi. A kihirdetés akként történik, hogy a kormány a kihirdető záradékkal ellátott törvényt az Országos Törvénytárban köztudomásra hozza. Ha

az időpont, amelyben a törvény hatálya kezdődik, a törvényben magában nincsen megállapítva, vagy az időpont megállapítása a minisztertanácsra vagy egyes miniszterre bízva nincsen, a törvény hatálya az Országos Törvénytárban megjelenését követő 15. napon kezdődik. A törvény hatályba lépése napjától mindenkire kötelező, nem tudásával senki sem védekezhetik.

Törvénynek nevezzük tágabb értelemben a jelenségek általános szabályát. Így beszélünk természeti törvényekről, amelyek két jelenség oki kapcsolatát állapítják meg, beszélünk továbbá oly értelemben is törvényről, amellyel a helyesség szabályát akarjuk jelezni, például gondolkodás vagy viselkedés tekintetében (logikai, erkölcsi törvény).

Az alkotmányos értelemben veit törvény nem mindig tartalmaz kényszerítő jogszabályt, lehet egyszerű kijelentés is (például egy nagy hazafi érdemeinek törvénybe iktatása).

46. kérdés. *Egy vitelki társaskörben az egyik tag a társaskör konyhahelyiségében helenként egyszer-kétszer teát készít s azt a társaskör tagjai közt pénzért kíméri. A tea elkészítéséhez szükséges kellékeket saját pénzén szerzi be. Nem törvénybe ütköző eljárás-e ez?*

Válasz. Minden ipari foglalkozásnak első ismertetőjele jogi szempontból az állandóság, vagyis hogy a foglalkozás ne legyen alkalmi jellegű, nem kevésbé pedig keresetszerűség, vagyis, hogy a foglalkozást létfenntartás célból végezzék. Igaz, hogy a kérdés említette esetben a társaskör tagja díjazásért méri ki a teát, tehát a keresetszerűség egyik lényeges alkotóelemére lehetne következtetni, mégsem tartjuk ezt a foglalkozást ipari foglalkozásnak, mert az alkalmosság jellegét viseli magán s emellett inkább a tagok kényelmét szolgáló szivességi ténykedés. Nézetünk szerint tehát, különösen figyelembe véve azt is, hogy az egész dolog zártkörű társaságban folyik le, jogosulatlan iparüzés esete nem forog fenn. Ilyesmi szintében-hosszában átvitban van az egyesületi életben; a beavatkozást csak akkor tartanók megokoltnak, ha az úgy az üzletszerűség és üzörkedés mezében jelentkeznek.

47. kérdés. *A közlekedésügyi szabályzat (250000 B. M. 1929. sz. rendelet) 11. §-a szerint a vezető járművet vagy az általa hajtott, vezetett állatot csak az úttest szélén és csak abban az esetben hagyhatja el, ha megfelelő őrizetéről gondoskodik és a jármű forgalmi akadályt nem okoz. A 119. §- szerint e szabály megszegése kihágás. Kihágást követ-e el a kerékpáros, aki egy lutzba bemenvén, kerékpárját a fal vagy kerítés mellé támasztja, felügyelet nélkül hagyja az utcán?*

Válasz. Véleményünk szerint a járműnek az utcán hagyása felügyelet nélkül, feltéve, ha a jármű forgalmi akadályt nem okoz s ha a kocsit szélén helyezik el s ha gőzkocsinál az avatatlan egyén által történő elindítás lehetőségét kizárják s végül ha igen rövid időre történik, nem szabályellenes. Túlzás lenne mindenkit üldözni, aki ily feltételek megvalósításával néhány pillanatra vagy percere elbogyja járművét. Ha olyan bonyolalom és zavar keletkezik, amely összefügg a jármű felügyelet nélkül hagyásával, természetesen felelősségre kell vonni az elhagyó tulajdonost, kihágás miatt, mert az ilyen vélelenség azt a gyant kelti, hogy az elhagyás hosszabb időre történik. A kérdés tárgyát tevő esetben inkább az a szabálytalanság, hogy a gyalogjáróra vitte a tulajdonos kerékpárját. Ez minden körülmények között tilos. Egyébként a kerékpár is elhagyható felügyelet nélkül, különösen abban az esetben, ha a tulajdonos a kerékpárt láncsal és lakattal valamely odnerősítő és egyúttal a fentemlített feltételeknek megfelel.

48. kérdés. *Ha gyanúsított 25 drb, összesen 125 P értékű fát kinyag és ellop az erdőből. A fát egyenként 10—50 f-jével eladja olyanoknak, akik tudnak a fát lopott voltáról. Büncselekményt követke-e el a vásárlók?*

Válasz. Minthogy a gyanúsított ellopta fák 60 P-nél többet érnek, eselekménye lopás vétsége s így a fából vásárlókat orgazdaság vétsége miatt kell feljelenteni. Ha azonban kétségeltlen, hogy a vásárlók nem tudtak arról, hogy a gyanúsított a megvásárolt fát több fát is lopott, az erdőőrványba ütköző orgazdaság kihágása forog fenn. Ez utóbbi körülmény megvizsgálásra természetesen a szakszervi nyomozásnak súlyt kell helyezni, azonban annak megítélésé, hogy az orgazdák tudtak-e a lopás vétségét megvalósító eselekményről, jogi kérdés és az ítélőbíró dolga. A csendőr tehát helyesen jár el, ha a tényállást tisztázza, de a gyanúsított valamennyi fát a kir. járásbíróságnál vétség miatt jelenti fel.

49. kérdés. *Kocsmahelyiségben tartott táncmulatság alkalmával ismétellen verekedésbe fognak az azon részvevő legények. A járőr erre a mulatságot széleszkészre hívja fel, meg-*

felőli figyelmeztetés mellett. A kocsmáros a mulatságon résztvevőket maradásra akarja rábeszélni s a cigányoknak is odaszól, hogy csak húzzák a talp alá valóit. A cigányok ezt meg is teszik. Elfoghatja-e a járőr a kocsmáros a Szut. 312. B. 12. pontja alapján azon a címen, hogy a bűntetendő cselekményt a csendőr figyelmeztetése ellenére is folytatja? Felőlésre vonatkoz-e valamely címen a zenélő cigányok?

Válasz. A kocsmáros engedelmessége a járőrnek a rend fenntartására irányuló intézkedésével szemben Kbt. 42. §-ába ütköző hatóság ellen elkövetett kihágást megvalósítja. Elfogásnak azonban a Szut. idézett pontja alapján csak akkor lenne helye, ha a járőr ama figyelmeztetésére, hogy az engedelmességro való izgatással hagyjon fel, a legények bujtogatását tovább is folytatná. Valószínű azonban, hogy erre a figyelmeztetésre sem kerülne a sor, hiszen a járőr a közönség szétosztására összpontosítaná figyelmét és tevékenységét, nem a kocsmáros magatartására és elfogására helyezné a súlyt. A zenekar tagjai ugyancsak a megjelölt kihágás miatt vonható felelősségre, ha a táncmulatság eloszlására irányuló felhívásnak nem tesznek eleget. Egyébként a kocsmáros cselekménye az 1921. III. t.-c. 6. §-ába ütköző izgatás vétségének megállapítására is alkalmas lehet, ha egyenesen felhívta a jelenlévőket, hogy a járőr rendelkezésének ellene szegüljenek. Ezen az alapon még erősebb jogei me keletkezhetik az elfogásnak a kocsmárossal szemben, mert ez a cselekmény öt évig tartó fogházzal büntethető.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

Katona Bálint* jómódú földműves a szili örsön 1933 január 2-án feljelentést tett betöréses-lopás miatt. A helyszíni szemle a következő eredménnyel járt:

Sértett lakásában az egyik utcafelőli ablak egy szeme ki volt törve. Az ablak párkánya 185 cm magasságban van az utca szintje felett. A kitört ablatábla szilánkjainak zöme az ablak alatt a járdán hevert, az ablak párkányán csupán apróbb szilánkok voltak láthatók. A kertben néhány szilánkot még tartott a kittelés, ezek a szilánkok az utca felé hajoltak. A falon sár, földnyom, sérülés vagy egyéb olyan nyom, mely a bemászás mellett szólt volna, nem volt. Az ablakpárkányt kb. milliméternyi vastagságú megszakítás nélküli porréteg borította. A szoba közepén állt az asztal, melynek fiókjából a betörő, a feljelentés szerint, 70 pengő készpénzt lopott el. Az asztalfiók és a szobában levő szekrények kulcsai, sértett előadása szerint, az egyik szekrény tetején voltak elhelyezve. A helyszíni szemlénél a kulcsok a zárakban találtak. Az asztalfiókban egy noteszkönyv és egy börpénztárca hevert egymás mellett. Az ellopott 70 pengőt sértett a noteszben tartotta. A pénztárcában 20 pengőt sértett, melyet a betörő érintetlenül hagyott. A szoba egyetlen ajtaja sértetlen volt. A házban sértetlen kívül nős fia, menyé és egy legényfia lakott.

Bédek Mihály tiszthelyettes a helyszíni adatok gondos mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy az ablakon keresztül behatolás nem történhetett. Ezt az üvegcserepek helyzete és nyomok hiánya a meglehetősen magas

* A neveket megváltoztattuk. (Szertk.)

falon bizonyította. A tettes azonban nem is távozhatott az ablakon keresztül, ezt bizonyította az ablakpárkány sértetlen porrétege. Annak, aki a pénzt elvitte, az ajtón kellett bejönni és távozni. Ez a körülmény, továbbá az, hogy a tolvaj betörést színelte, a noteszkönyvben levő nagyobb összeget ellopta, de a pénztárcában levő 20 pengőt nem vitte el, házitolvaj tettességére engedett következtetni. Mint házitolvaj, sértett személyének kikapcsolása után, kinek a lopás színlelésére semmi oka sem lehetett, csak a két fia és a menyé jöhettek figyelembe. Bédek tiszthelyettes a gyanúsítható személy kiválaszthatása érdekében sértett személyi, anyagi és családi viszonyait megállapítás tárgyává tette. Megállapította, hogy a sértett fukar ember, ki a háztartást ellátó menyétől minden fillérről elszámolást követel, az asszony könnyelmű, költsékezni szerető teremtés, kinek a községben különböző adósságai vannak. Ezzel szemben úgy a legény, mint a nős fiú komoly, takarékos emberek hírében állottak. Mindezekre figyelemmel a lopás tettesét sértett menyé személyében lehetett valószínűsíteni. Bédek tiszthelyettes gyanuját közölte a sértettel és felszólította a nyilatkozat aláírására, de ő ezt megtagadta azzal, hogy családtagja ellen az eljárást nem kívánja. Az örs jelentés az a kir. ügyészségnek megtette, mely a nyomozást megszüntette.

Ezt az esetet Bédek tiszthelyettes, szili örsparancsnok írta le. A nyomozásban rajta kívül Király Árpád és Taródi István törzsőrmesterek, Horváth István őrmester vettek részt, segédkezett Szürös József tiszthelyettes a székesfehérvári nyomozó alosztálytól.

*

Felületesen megejtett helyszíni szemle mellett ez a nyomozás kiderítetlen esetet eredményezett volna. A helyszíni állapot alapos megfigyelése, az abból levont helyes következtetések, továbbá sértett viszonyainak megállapítása voltak azok a tényezők, melyek az eredményt biztosították.

II.

A következő esetet Füleki József alhadnagy, toponári szakasparancsnok írta le. A nyomozásban a toponári és csornai örsök legénysége vett részt a pécsi nyomozó alosztály segédkezése mellett.

1932 szeptember 23-án reggel Király György kaposfüredi lakos a toponári örsön feljelentést tett, hogy az éj folyamán két sárga kanca lovát ismeretlen tettes ellopta. Szeles tiszthelyettes örsparancsnok, a feljelentés vétele után azonnal jelentést tett a pécsi és budapesti nyomozó alosztályoknak, továbbá több jugoszláv határmenti örsöt is értesített a lovak ellopásáról, mert sértett a feljelentés megtételekor egy cirillbetűs feliratú gyufásdobozt mutatott fel, melyet a lopás felfedezésekor az istálló előtt talált. Ezután Szeles tiszthelyettes az örs legénységével a helyszínrre sietett, ütközben jelentést tett a lopásról és tett intézkedéseiről Füleki tiszthelyettes szakasparancsnoknak is, ki szintén kiment a helyszínére. A helyszínen kitünt. hogy a tolvaj a lovakhoz sértett egyik szomszédjának lószerszámát, a másik szomszédnak pedig a kocsiját is ellopta.

Füleki tiszthelyettes szakasparancsnok kiegészítette a nyomozó alosztályoknak tett jelentéseket és a határszéli örsöknek küldött értesítéseket, mert ha csak lovakat nyomoztatnak, mikor a tettes kocsiba fogott lovakkal menekül, a nyomozó Járőrök legnagyobb része önkéntelenül is

A világháború frontharcosainak tisztelgése a Hősök Emlékköve előtt május 28-án, Hősök napján.

(Sehaffer felv.)

szabadon vitt lovakra gondol és nem tartóztatja fel a kocsikat. Ezután megindult a nyomozás az egész környéken olyan tanúk után, akik a menekülő tettetést láthatták. Az egyik járőr a szomajomi vasútállomás jegykiadó órétől megtudta, hogy 21-én este 21 óra tájban az állomáson beszélt egy cigányforma idegen emberrel, aki ismerősnek tűnt fel neki. Elég pontos személyleírást tudott adni és megemlítette, hogy úgy rémlik neki, mintha egyszer látta volna, hogy ezt az embert csendőrök kísérték. A személyleírás alapján a csendőrök azonnal egy szökésben levő, kaposmérői születésű, „Furu” nevű, körözött cigányra gondoltak. Furunak az őrsön figyelőlapja mellett megvolt a fényképe is. Ezt felmutatták az őrnök. Furut mind az őrnök, mind a leánya felismerték. A csendőrök most már a helyszínen hagyott cirillbetűs gyufásdobozból arra következtettek, hogy Furu a lovakkal jugoszláv területre igyekezett menekülni, mert tudták, hogy jugoszláv területen nagybátyja lakik. Füleki tiszthelyettes ezért két járőrt a jugoszláv határ felé irányított, hogy az ottani járőrökkel a határmentét átkutassák. Így folyt a nyomozás, midőn a csornai őrsről távirat érkezett a toponári őrsre, melyben járőrt kér, mert az ellopott lovak a tettessel együtt őrizetben vannak.

Azonnal járőrt indítottak Csornára; a sértett is vele ment. A járőr csak október 5-én tért vissza, mert Furu a kocsit és a szerszámot még Csornára érkezése előtt eladta és ezeket a bűnjeleket a járőr csak hosszadalmas nyomozás

után tudta megszerezni. A csornai őrs a Nyomozati Értesítőben megjelent nyomozat alapján fogta el a cigányt és értesítette erről a toponári őrsöt. Azt, hogy a cigányt megelőzőleg elkövetett bűncselekményekért körözik, a nyomozókulcsból állapították meg.

Furu cigány kikérdezésekor a lopás elkövetését beismerte, helybeli társát is megnevezte és elmondta, hogy szökése óta Jugoszláviában tartózkodott, de onnan a honvágy hazahozta. Magával hozott egy ottani gyujtósdozot azzal a szándékkal, hogy azt a nyomozó csendőrök félrevezetése végett a lopás színhelyén eldobja.

A további nyomozás során Furura sikerült még egy, 1930. évben elkövetett és eddig kiderítetlenül maradt lő- és kocsilopást kétségtelenül rábizonyítani. Jelenleg a zalaezerszegi ügyészség fogházában várja büntetését. A lőlopásokon kívül még négy vármegye területén elkövetett sorozatos pince- és lakásbetörésekért is felelnie kell. Ki is jelentette, hogy ezen a téren az „országos rekord” az övé.

Érdekes, hogy ennek a hivatasos bűnözőnek a zsebében megmotozásakor a következő — kijelentése szerint saját szerzeményű — kedvenc nótáját találták:

„Sötét az utca, sötét a város,
Nem tudni, reggelre hány lesz a káros,
Tegnap még Váccon,
Ma újból járom
A régi szép komédiám.”

Bármennyire kívánatos a gyorsaság a nyomozati bejelentések megtételénél, a csendőr legyen óvatos az első adatok bejelentésénél mindaddig, amíg a dolog mibenállásáról, valódiságáról személyesen meg nem győződött. A sértettnek vagy bárki másnak egyszerű, ellenőrizhetetlen bementése sohasem képezheti a bejelentés biztos alapját.

A bűnözők, különösen a hivatásos bűnözők félrevezetést célzó mesterkedésére jellemző a gyufásdoboz. Ha a csendőr a helyszínre lép, vagy kikérdezést fogatosít, mindig gondoljon arra, hogy be akarják csapni. Ha ezt nem mulasztja el és mindent bírálva mérlegel, nem sikerül őt félrevezetni.

Ezzel az esettel kapcsolatban is rámutathatunk két kiváló nyomozási segédeszközünkre: a Nyomozati Értesítőre és a nyomozókulesra. Egyik az őraök tájékoztatását és együttműködését biztosítja, a másik zsebnívántartást ad a járőrök kezébe.

Megemlítjük végül a fényképnek, mint személyazonosító eszköznek jelentőségét. Bűncselekmények szokásban levő tettesének fényképét igyekezni kell megszerezni. Nagyobb jelentőségű ügyekben a budapesti 1. nyomozó alosztály ezeket a fényképeket sokszorosítja és valamennyi őrsnek és rendőrhatalóságnak 24 óra alatt szétküldi s ezzel az üldözést módfelett egyszerűsíti és megkönnyíti.

III.

Az alábbi esetet *Bánovits György* törzsőrmester (Drávaszabolcs) írta le.

1931. október 19-én Jókics Miklós alsószentmártoni lakos a drávaszabolcsi őrsön bejelentette, hogy okt. 18-án 24 óra tájban lakószobájának utcafelőli ablakán kétszer belöttek; az egyik lövés az ágyra volt irányítva, amelyben feküdt. A lövések nem érték, mert a lövedékeket az ablakráma és az ágy fedezékje felfogták, csupán a lövéstől összetört ablak üvegszilánkjai okoztak az arcán sérüléseket, mert a fejére hullottak. A második lövés az első kb. egy perc múlva követte, ez azonban nem az ágyra, hanem a szobaajtóra volt irányozva és annak felső, üveges részét törte össze. A tettesekre felvilágosítást nem tudott adni.

Abban az időben az őrskörlet igen mozgalmos volt, az egész legénység folyton szolgálatban állott. A nyomozást megejtő első járőr — melynek tagjai még nem régen voltak az őrsön — nem tudott eredményt elérni.

1931. november 1-én Bánovits György törzsőrmester 12 napos nyomozó szolgálatból bevonult az őrsre, kit az őrsparancsnok 2-án Köves Vendel csendőrrel újra rendes szolgálatba vezényelt azzal a paranccsal, hogy mint a helyi viszonyokkal ismerős járőrvezető, az Alsószentmártonban történt gyilkossági kísérlet ügyében a nyomozást újból vezesse be.

A járőr a cselekmény elkövetése után 15 nap múlva, november 3-án délelőtt érkezett a községbe, hol bizalmi egyénekkal a helyszínre ment és szemlét tartott. Megállapította, hogy a lövéseket vadászpuskából tették, mert az ablak alatt a fűben négy darab összelapult seréte és egy csomó kócot talált. A háztól 15 lépés távolságban a járőr vadásztöltényre bukkant, melyben a kócofoltás ugyanolyan volt, mint az ablak alatt talált kóccsomó.

Sértettet a járőr részletesen kikérdezte, de ő semmi használható adatal nem tudott közölni, nem tudott senkit megnevezni, aki haragosá volna, vagy akinek más okból érdekében állana, hogy őt eltegye láb alól. Abból az igazságból kiindulva, hogy a gyanúsítottnak vadászpuskájának kell lennie, nem maradt más hátra, mint az ilyenekkel rendelkezéket sorra venni. A járőr elsősorban az orvvadá-

szokra gondolt. Elsőnek Berei Mihályt, ismert orvvadászt kereste fel, kit felszólítottak, hogy puskáját adja elő, mert a járőr tudomására jutott, hogy ismét vadászott. A gyilkossági kísérletre vonatkozó gyanújáról a járőr nem szólt semmit. Berei láthatólag fellelégett, hogy mindössze vadászati kihágással gyanúsítják és a puskát, melyet egy fabódéban rejtegetett, átadta. A fabódé padlóját lábmagas homokréteg borította. A járőr a homokot feltúrta és az alatt 6 darab, a helyszínen talált töltényekhez hasonló kóccal lefojtott töltényt talált. A fabódéból előkerült egy rossz, kóccal bélelt munkászubbony is. A helyszínen talált töltény a fabódében talált töltényekkel és a puskával ürméretre egyezett. Berei előadta, hogy a töltényeit a zubbonya beléséből kitépett kóccal szokta lefojtani, de tagadta, hogy a helyszínen talált töltény az övé lenne, a cselekményről pedig hallani sem akart. A járőr azonban tagadása ellenére őrizetbe vette.

A járőrvezető Bereit Köves csendőr őrizetére bízta, maga pedig elment a gyanúsított cimborájához, Zelkics Mártonhoz, aki egyébként szokásos büntetett is volt. Bánovits törzsőrmester Zelkicsre egyenesen ráfogta, hogy ő lőtt be a sértett ablakán. Ismerte egyéniségét és tudta, hogy ha bűnös, nem fog tagadni. Nem is csalódott. Zelkics azonnal beismerte, hogy ő és Berei követték el a cselekményt, csak azon csodálkozott, hogy a csendőrök ezt honnan tudták meg.

Zelkics előadta, hogy 1931. nyarán az őrs járőre elvett tőlük egy-egy engedély nélkül tartott vadászpuskát. Ő és Berei azt hitték, hogy a sértett jelentette fel őket s ezért megharagudtak rá, de neki nem mutatták a haragot. Elhatározták azonban, hogy elteszik láb alól. 1931. október 18-án este mentek a kocsmába s ott 2 liter bort megittak. Éjfél tájban mindketten hazamentek elrejtett puskájukért. Berei adott neki két töltényt, majd mindketten megtöltötték puskájukat és a sértett lakásához mentek. Tudták, hogy a sértett hol alszik, ezért úgy egyeztek meg, hogy az ablakon keresztül az ágyat veszi célba, Berei pedig az ablakon keresztül a szobaajtóra lö azért, hogy ha a lövés nem talál és ha a sértett ki fog szaladni a szobából, a Berei lövése mégis eltalálja. Így is tettek; előbb ő lőtt az ágyra, ekkor jajgatást hallott, utána Berei lőtt az ajtóra irányítva s azután mindketten elmenekültek. A helyszínen talált darab töltényt ő ejtette el. A puskát még azon éjjel elvitte Kisharsány községbe és ott alibit igyekezett biztosítani a kérdéses éjjelre. Zelkicset a járőr elfogta és Kisharsányba kísérte, hol a puskát előadta.

Ezek után a járőr Berei kikérdezéséhez fogott. Ismét tagadott. A többszöri kikérdezésre később annyit beismert, hogy a kérdéses éjjel Zelkicessel együtt volt, de hogy a puskája azon az éjjelen egyáltalán a kezében lett volna, azt tagadta. Ezután a járőr mindkettőjüket a helyszínre kísérte, hol Zelkics pontosan bemutatta a cselekmény lefolyását. Berei itt is tagadott, de tagadását a bizonyítékok és Zelkics beismerése megcáfolták. A nyomozás 109 órán át tartott.

A pécsi törvényszék Zelkicset 4 évi, Bereit pedig tagadása ellenére 3 évi fegyházra ítélte. Az ítéletet a vádlottak megfellebbezték, mire a pécsi ítélőtábla mindkettőjük büntetését 1—1 évvel felemelte.

*

Ez az eset megint a helyszíni szemle alapos megtartásának fontosságát bizonyítja. Láthatjuk, milyen nagy különbség van az első és a második járőr helyszínelése között. Az első járőr a helyszínen közvetlenül a cselekmény elkövetése után sem tudott semmit találni, a második még 15 nap múlva is talált ott igen jó és fontos adatokat.

Május utolsó vasárnapján, Hősök napján, Pestszenterzsébet közönség nagyszabású emlékünnepeket rendezett a hősök emlékének, amelyen *vitéz Bútky József őrnagy* parancsnoksága alatt az ottani csendőr gyalog tanalosztály is résztvett. Az ünnepség a Magyar Hírszolgálattal kezdődött.

melyek a további nyomozáshoz támpontot nyújtottak, de egyben kitűnő eszközöket szolgáltattak a későbbi bizonyítás céljaira is.

A helyszíni leleten kívül a nyomozás sikeréhez a járőr alapos személyi ismerete is hozzájárult.

IV.

1932. július 24-étől 1932. december 2-ig a monori és albertyi-irszai örskörletben összesen 7 esetben ellopták a m. kir. postakincstár tulajdonát képező távbeszélő vezetékét. A lopások mindig egy és ugyanazon, körülbelül másfél kilométeres vonalszakaszon történtek, mely a lopás elkövetésére különösen kedvező volt. Itt ugyanis a táviróvonal mellett nem volt fasor, melynek ágazata a tolvaj által levágott huzalokat fejfogta volna. A tolvaj összesen 11.300 méter huzalt lopott el. A 800—1000 pengőt kitevő anyagi kárnál sokkal nagyobb kárt okozott az, hogy a távbeszélő forgalom minden lopás után napokon át szünetelt.

A nyomozás hat esetben eredménytelen maradt, minnek oka jórészt abban rejlett, hogy a posta a lopást rendszerint későn hozta az örs tudomására.

Az eredménytelen nyomozások után az örsparancsnok kérésére a postaigazgatóság különleges elektromos csengőberendezést létesített az albertyi-irszai örsön. Ez a berendezés úgy volt megszerkesztve, hogy ha a vezeték bármilyen módon megszakítják, a vezetékben rövidzárlat létesül és az örsön csengőjelzést ad.

1932. november 20-án 20 órakor a csengő megszólalt

és az örs összes legénysége, ki lóháton, ki kerékpáron az 5 km-re fekvő kérdéses vonalszakaszra sietett, de ott senkit sem találtak, sőt a vezeték sem volt megrongálva. Mint később kiderült, ezt a vakriadót a postáskisasszony tévedése okozta. Az örsön felszerelt csengőberendezésnek megfelelő különleges berendezést ugyanis a postahivatalban is felszereltek, melynek kezelésében a postáskisasszony este, a hivatalból való távozásakor hibát követett el.

1932. december 2-án 21 órakor ismét megszólalt a csengő, de mert az örs tagjai most már előzetesen megakartak győződni arról, hogy nincs-e ismét tévedés, későn érkeztek a helyszínre. Oda megérkezve senkit sem találtak, de annyit megtudtak állapítani a sötétségben is, hogy 6 telefonoszlop között, összesen 1800 méter bronzhuzalt elloptak.

A járőrök ezután a vasúti állomást és az országút nagy részét átkutatták, de senkit sem találtak; bevonultak a másnap reggel újra kimentek a helyszínre, hogy a részletes szemlét napvilágnál ejtsék meg.

A helyszíni szemle során megállapítást nyert, hogy a tettes mezítláb, mászóvas nélkül mászott fel minden második oszlopra. A huzalt minden második oszlop mindkét oldalán elvágta, a szomszédos oszlopkról lelógó huzalokat azután anélkül, hogy felmászott volna, a földön állva olyan magasságban vágta el, ahol elérte.

A lelógó huzal minden esetben 190—192 cm magasságban volt elmetszve.

Kocsis György ny. g. alezredes.

Gyálpusztai szőlőjében június 5-én váratlanul, egy derűs kiránduláson támadt agyvérzésben meghalt *Kocsis György ny.* csendőrg. alezredes. Vele megint elveszítettünk egyet ama öreg bajtársaink közül, akik már a csendőrség fennállásának első éveiben viselték a kakastollas kalapot s ezzel előharcosai lettek a testület dicsőséges félszázadának. A csendőrséghez 1887 szeptember 21-én lépett át a volt cs. és kir. 50. gyalogezred állományából. Hadnagy számvívővé 1898 november 1-én lépett elő, a törzstiszti rendfokozatot

1919 március 1-én érte el. Nyugállományba 1920 október 18-án helyezték, egy hónap múlva azonban újból tényleges szolgálatra alkalmazták a belügyminisztérium csendőrségi osztályában s ott érte el az alezredesi rendfokozatot. Véglegesen 1926 október 1-én vonult nyugalomba. A világháború alatt résztvett a románok elleni harcokban, érdemeiért a koronás arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján tüntették ki.

Hátramaradottjai fájdalomban részvétellel osztoznak, emlékére a csendőrség úttörőinek járó kegyelettel őrizzük. Gyálpusztán temették el június 7-én, 69 évet élt. Temetésén csendőrtiszti és legénységi küldöttség is résztvett.

Előfizetőinkhez. Azon előfizetőink részére, kiknek előfizetése folyó hó végével lejárt, mal számunkhoz csekklapot melékeltünk. Kérjük, hogy az előfizetést mindenki idejében újítsa meg, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon be. Kívön felszólítást senkinek nem küldünk.

Hősök emlékműve. Május 28-án délelőtt volt az Olaszországból jött 600 fronttharcos jelenlétében a hősök emlékművének avatása. A hősök Terén és a rákoskeresztúri temetőben. A műemlék felvonultak a Budapesti Államozó csapatok kiküldetésével. 10 órakor kiürült a Kormányzó Úr Ó Főm. tábornok, a hősök képviselőjének, vitéz Kárpáthy Kamillo gyalogsági tábornoknak, a honvédség főparancsnokának érkezését. A hon-

védség főparancsnoka ellépett a kivonult csapatok arevonala előtt, majd *Huszár Aladár* főpolgármester és *Salamon* tanácsnok rövid néma imába merültek a sírnál és átvették a *Kormányzó Úr Ó Főm. tábornok* babérkoszorúját, melyet az emlékművön helyeztek el. Ezután megkezdődött a különböző egyesületek koszorúinak elhelyezése az emlékművön, amelynek kétoldalt díszes egyenruhájú testőrök és alabárdosok álltak díszőrséget. Az olasz kolónia és az olasz fronttharcosok ezután honvívóként a rákoskeresztúri temetőbe, ahol koszorút helyeztek el a hadifogságban, Budapesten elhunyt és eltemetett bajtársaik sírjára. A tábori oltárnál egy olasz katonai lelkes csendes imát mondott, majd az olasz tábori protonotárius, *Monsignore Caldana* beszentelte az olasz sírokat és emlékböszédet mondott.

Hősök emlékművének felavatása. Az egykori császári és királyi II. tábori vadászszázaló tagjai zaiszóaljuk és a világháborúban elesett bajtársaik dicsőségére Győrött, a zászóaljú utolsó indulásának helyén emléket állítottak, amelyet pünkösdi hétfőjén lepleztek le ünnepies keretek között. Az ünnepség a Hiszekeggyel vette kezdetét, majd *József királyi herceg* tartott megható beszédet, amelyben megemlékezett a II. vadászszázaló emberfeletti hősiességéről, az ivangorodai, jangrodi, gorlicei, potoczeki, debinai és egyéb esakákban lefolytatott győzelmes itközeteiről. A beszéd után megkoszorúzták az emlékművet. Nagy szimban jöttek el az ünnepségre a volt bajtársak, közöttük többen a megszállott területről is.

Artánd község ünnepies keretek között leplezte le a Hősök Emlékművét, amelyet a község lakossága nagy ildozatkészséggel állított 31 hősi halottjának emlékére. Az ünnepélyen a község lakosságán, a hatóságok képviselőin kívül ott volt a honvédség, a csendőrség és a szomszéd községek küldöttsége is. Az ünnepi beszédet dujai *Takács Géza* országgyűlési képviselő mondotta.

Tüköry ezredes szobrának leleplezése Palermóban. A Tüköry ezredes szobrának leleplezésére kiküldött magyar bizottság a napokban *Hóry András* quirinai követ vezetésével Palermóba érkezett. A magyar küldöttség megkoszorúzták a palermói hősök emlékművét, majd leleplezték Tüköry ezredes szobrát. Tüköry ezredes több magyarral résztvett *Garibaldí* szabadságharcában és az első köztársasági hősök között halt hősi halált. Teteme a palermói temetőben nyugodott. Most a város legszebb templomába helyezték az ezredes hamvait és másfél méter magas művészi kivitelű oszloppal örökítették meg emléket. Az emlékmű leleplezésén az olasz kormány is képviseltette magát. Az ünnepi beszédek alatt a rendőrzenekar a magyar himnuszot játszotta.

Dicsőretek. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsőrekkirattal látta el: a szomhalhelyi III. kerület állományából: *Csibi Ferenc* alhadgy. ot, mert hosszú csendőrségi szolgálata alatt úgy a közbiztonsági szolgálat, mint alárendeltjeinek kiképzése, oktatása, fegyvelmezése és hazafinszellemben való nevelése és befolyásolása terén fáradságot nem ismerő szorgalommal, odaadással és eredményesen működött. — A pécsi IV. kerület állományából: *Szabó Imre I.* tör. t, mert mint polgári ruhás nyomozó egy bünténnyel kapcsolatosan tervezett határsértési ügyben több mint 20 napon át egyedül, élete veszélyeztetésével, kiváló leleményességgel és szakndással lefolytatott puhatolás során olyan adatokat gyűjtött, melyek lehetővé tették, hogy egy kőmkedés, egy gyilkosságra való szövetekezés és egy nemzetgyaluzási eset kiderüljön, a tettesek pedig a bünjelekkkel együtt az igazságszolgálatba kezébe kerüljenek.

Beutalások a hévízi csendőrségi gyógyházba. A belügyminiszter úr a hévízi csendőrségi gyógyházba a f. évi II. gyógyidőszakra a következőket utalta be: *A tényleges tisztek közül:* *Rutkay Arnold* ezredes és neje, *Nemesszeghy László* ezredes és neje, vitéz *Liptay László* őrnagy, *Bérczy Gyula* g. őrnagy, *Malomsoky László* százados; *Szűcs János* g. százados neje; az ellátást élvező tisztek, tiszti özvegyek és árvaik közül: *Fischer József ny.* tábornok, *Márialaky Imre ny.* ezredes és neje, özv. *Krausz Antalné*, ezredes özvegye és özv. *lemlényi Sigmund Lászlóné*, őrnagy özvegye. *A tényleges legénységi állományból:* *Szilvási Gyula* alhadnagy és neje, *Simó József* alhadnagy és neje, *Vida Lajos*, *Dalla István*, *Takács Ferenc* l. *Nádasdy Sándor*, *Orbán János* tiszthelyettesek, *Schreiner Márton* főpatkolómester, *Takács Vince* II. főzsermester és neje, *Csap Mihály*, *Bóta Bernát* őrmesterek; az ellátást élvező legénységi állományú egyének, özvegyek és árvaik közül: *Döbrösy István ny.* tiszthelyettes, *Toldi Péter ny.* őrmester és neje, özv. *Katona Lászlóné* tiszthelyettes özvegye és özv. *Butyka Lászlóné* csendőrg. özvegye.

Házasságkötés. *Bakonvi István* III. kerületbeli hadnagy házasságot kötött *Hegedűs Anna* úrhölgygel Székesfehérvárott.

A vitézi rend szaknévsora. Az Országos Vitézi Rend Főszéktartósága hivatalosan szakmák szerint összeállította a vitézi rend tagjainak hiteles névsorát, vármegyék és városok szerint. A szaknévsor ára 2 P. Kaplato az „Országos Vitézi Rend Szaknévsora“ kiadóhivatalában. Veres Pálné-utca 26. szám alatt Budapesten.

Fogoly megszökése. *Huszár István*, 24 éves, az andocsi őr által lopás vétsége miatt elfogott andocsi lakos június 1-én fél 15 órakor a nyomozó járórtól a bilincsel együtt megszökött. Nyomozása folyamatban van.

Járőr megtámadása. A devceseri őr állományába tartozó *Somogyi Imre* törzsőrmester és *Tölgyes Ferenc* őrmesterből állott járórt május 28-án 24 órakor Somlójenő községben *Jankó Pál*, *Vass Sándor* és *Görög József* ottani lakosok kövel megdabálták. Tölgyes őrmestert, valamint a járórral volt *Kovács Sándor* községi éjjeli őrét egy-egy kő eltalálta. Tölgyes őrmester könnyebben megsérült. Fegyverhasználat nem történt. Az őr *Jankó Pált* és *Görög Józsefet* elfogta s batósági közeg elleni erőszak miatt a devceseri kir. járásbíró-ságnak átadta. *Vass Józsefet*, ki a cselekmény után ismeretlen helyre menekült, nyomozzák.

Halálos baleset. A nagyatádi őrsről 25 napi szabadságra Kemezsére utazó *Varga Gábor* I. törzsőrmester június 2-án 6 óra 25 perckor Hajdúszoboszlón leszállt a vonatról és az étterembe ment. Visszafelé haladva, a Debrecen felől éppen akkor befutó motorvonat elkapta és derékon kettészelte. *Varga* törzsőrmester azonnal meghalt.

Francia katonák hősi emléke a harkai fensíkon. A napoleoni hadjáratok idején, 1809-ben, Sopron batárában levő harkai fensíkon sok francia katona esett el. Ezek emlékére annak idején keresztel állítottak fel, amely az idők folyamán teljesen elrongálódott. A soproni határhoz tartály most gondjaiba vette az emléket, kijavíttatta a keresztet, kerítéssel vévelte körül s emléktáblát helyezett el, amely jelzi, hogy a magyar katona a békeszerződés utáni 13. esztendőben bajtársias érzéssel adózott a francia katonák hősi emlékének.

Magyarország 1933. évi egyéni párbajtot bajnokságát június 28-án bonyolították le a Margitszigeten. Már az előmérkőzéseken nagy küzdelem folyt a döntőbejutásért s olyan vívók vereztek el, mint *Eckl RAC*, *Hatz József MAC*, *Bogálly BBVC* stb.

A versenyt a hosszas betegségből röviddel a verseny előtt felépült vitéz *Somogyi Endre* vkszt. örgy. nyerte biztos fölényvel és teljesen megérdemelten. Vértelű epévívást produkált s ha valami zavaró körülmény addig edzésében közbe nem jön, az Európa-bajnokságokban is jelentős szerepe lesz.

A bajnokságban egyébként a múlt évi bajnok *Timár* kivételével, aki sérülése miatt nem indulhatott, a legjobb magyar vívók teljes számban résztvettek. A kiegyensúlyozott erőviszonyokat mutatja, hogy a helyezettek össze-vissza verték egymást.

Bajnok: vitéz *Somogyi Endre* 6nagy HTVK 14 pont. 2. dr. *Zöld Ferenc* BEAC, 11 pont. 3. *Idrányi Ferenc* fhdgy HTVK 10 p. 4. *Borovszky Jenő* fhdgy HTVK 8 p. 5. dr. *Haidú János* BSZKRT 6 p. 6. *Dunay Pál* BBTE 6 p. 7. dr. *Göcsy Sándor* HTVK 6 p. 8. *Bay Béla* BEAC 6 p. 9. vitéz *Baky László* szds. 5 p.

A budapesti vegyesdandár sportversenyneik eredménye: Szenior kardvívás. Első *Idrányi Ferenc* fhdgy I. husz. enr. 6 győz. 2. *Közszeghy Attila* hdgy, Sportff. 5 győz. 3. *Klasánszky husz* fhdgy Sportff. 4 győz. 4. *Székelyhidgy* fhdgy Sportff. 3 győz. 5. *Vályán* fhdgy Sportff. 2 győz. 6. *Móritz* fhdgy sportff. 1 győz. Junior kardban első: vitéz *Baky László* csendőr szds. 5 győzelem. 2. *Demjén* badgy. 2 bgye 4 gy. 3. *Radó* alhad. H. M. 3 győz. 4. *Kádár* szds. 2 lgye 2 győz. 5. *Pöll* fhdgy 1 győz. 6. *Órley* szds. 2 lgye, Szenior tárben első: *Hiltzseggy Ottó* szds. I. vdr. pksz. 4 győzelem. 2. *Vályán* fhdgy. Sportff. 4 győz. 3. *Idrányi* fhdgy. I. husz. e. 3 győz. 4. *Közszeghy* hadgy. Sportff. 3 gy. 5. *Szöras* badgy. Sportff. 1 győz. 6. *Móritz* fhdgy. Sportff. Szenior párbajtorben első: *Idrányi* fhdgy. 1. hbe. 16 ponttal. 2. *Székelyhidgy* fhdgy. 12 p.

3. *Benkő* fhdgy. Sptff. 10 p. 4. vitéz *Baky* csendőrszds. 10 p. 5. *Vályán* fhdgy. Sptff. 10 p. 6. *Joós* fhdgy. Sptff. 8 p. 7. *Krámer* örgy. 1 h. utaszlj. 8 p. 8. *Móritz* fhdgy Sptff. 8 p. 9. *Kádár* szds. 2 bgye. 4 p. 10. *Pöll* folyomörkapt. 2 p.

A Honvéd Tiszti Vívó Klub június hó 1-én tartotta házversenyneik bofejzö részét, a szenior párbajtorversenyt, amelyik nagy meglepetéssel végződött. A versenyt hármas holtverseny után *Timár Gyula* fhdgy nyerte vitéz *Baky* csendőrszds. előtt. A szolgálatból egyenesen a versenyre érkező vitéz *Somogyi* örgy. fáradtan vívott. Eredmény a következők: 1. *Timár Gyula* fhdgy 6 pont. 2. vitéz *Baky* csendőrszds. 6 pont. 3. *Meszlényi Egon* 6 pont. 4. vitéz *Somogyi* örgy. 2 p. 5. *Krámer* örgy.

A Kihágások Kézíkönyvének leszállított ára. A Kihágások Kézíkönyvének a csendőrség részére készült második, teljesen átdolgozott és lényegesen bővített kiadásának eddigi 10 pengő kedvezményes árát a szerző, tekintettel a kedvezőtlen gazdasági viszonyokra, teljes vászonkötésben 6 pengőre szállította le. Ez a leszállítás negyvenszázalékos árengedményt jelent és lehetővé teszi, hogy a csendőrségi szolgálatban jól bevált, 592 oldalas könyvet minden csendőr féláron megszerezze. 50 illér postaköltség külön fizetendő. Megrendelhető Tuszádi Éltkes Gyula dr. szerzőnél 2 pengő haví részletekben is. (Budapest, I. Fadrusz- u. 4. IV. 2.) Befizetési lapokat küld.

Csendőrségi Közölny 11. szám. Személyes ügyek. Kormányzói elhatározások. A Kormányzó Úr Ó Felmértósága *Reményai Iovag Czögler Gusztáv* tábornokot jelen szolgálati állása alól felmenteni és a magyar királyi csendőrség felügyelőjének helyetteséül kinevezni; vitéz *Dobó István* ezredest jelen szolgálati állása alól felmenteni és a m. kir. csendőrség felügyelője mellé beosztott tábornoki helyre kinevezni; vitéz *Doóry László* ezredest vitézbé avatni méltóztatott. Miniszteri rendeletek: Adományoztatott: a „*Hadirokkant-jelvény*“ a „*Hüboris emlékérem*“ szalgájára: *László Sándor* II. kerületbeli ny. cs.-nek. Végleges nyugállományba helyezettek: *Somogyi János* I., *Vass Lajos* I., pécsi IV., *Kertész János* VII., *Bobula Péter* VII. és Cs. *Tóth Sándor* III. kerületbeli alhdgyok, *Somogyi János* III., *Pomothy György* III., *Kisaszondi Lajos* V., *Zsigmond Sándor* VI. kerületbeli th.-ek. Ideiglenes nyugállományba helyezettek: *Domonkos Ferenc* III., *Szezhágy József* IV. és *Pánczél (Páncz)* István V. kerületbeli th.-ek. Várakozási illetményekkel szabadságoltattak: *Németh József* VI. pécsi IV., *T. Kiss Kálmán* VI., *Mikó István* VI., *Percsin Márton* VI., *Papp János* II. debreceni VI., *Golyóhó József* VI. kerületbeli th.-ek és *Sipos József* VIII. kerületbeli alhadnagy.

Az ideiglenes állományban meghagyattak: *Bakos József* és *Oder Imre* II. kerületbeli id. ny. áll. th.-ek. — *Klemm László* szds. családi nevét „*Doóry*“-ra, *Zsadon Géza* törm. „*Ágoston*“-ra, *Zsanda István* törm. „*Zsigmond*“-ra, *Töröcsik Pál* törm. „*Honvagyó*“-ra, *Tuska János* törm. „*Tótkomlósi*“-ra, *Toncsik János* törm. „*Tallér*“-ra, *Selambre József* prbes. „*Solymos*“-ra, *Sprtingenszetz György* th. „*Szamosi*“-ra, *Scheer Béla* th. „*Szerényi*“-re, *Siba Lajos* törm. „*Sziklai*“-ra, *Racsok József* törm. „*Réti*“-re, *Ruzsbach (Ruzsbach) András* th. „*Rádnai*“-ra, *Rivnyák József* örm. „*Bérces*“-re, *Pátri Boldizsár* cs. „*Pajor*“-ra, *Polcz József* örm. „*Budavári*“-ra, *Pintye András* törm. „*Palafalvi*“-ra, *Pivarnyik Lajos* th. „*Pusztai*“-ra, *Piliván Imre* g. th. „*Petneki*“-re, *Pink Pál* alhdgy „*Fényi*“-re, *Pesztericz Zsigmond* örm. „*Pajor*“-ra, *Patyk Ferenc* cs. „*Palotás*“-ra, *Páger Gáspár* cs. „*Pozsgai*“-ra, *Rédlí (Rédli) János* th. „*Révbári*“-ra, *Muczi József* örm. „*Málnás*“-ra, *Mong József* örm. „*Mátra*“-névre, *Mandits Imre* g. th. „*Mátai*“-ra, *Müller Ferenc* törm. „*Maros*“-ra, *Márkovics János* cs. „*Maros*“-ra, *Kolerics István* örm. „*Kulcsár*“-ra, *Kalcsó István* cs. „*Kalkesai*“-ra, *Kirkonts Károly* örm. „*Kövér*“-ra, *Kisa Károly* törm. „*Kápolnás*“-ra, *Kozitz Kálmán* törm. „*Könyves*“-re, *Kupán György* th. „*Kincses*“-re, *Lanszki József* örm. „*Lantos*“-ra, *Lél Ist (Lelárt) István* th. „*Lantos*“-ra, *Lampert Géza* cs. „*Bérces*“-re, *Janzsó Ferenc* örm. „*Jeles*“-re, *Hompák József* th. „*Honti*“-ra, *Hoffelner Pál* törm. „*Harasztus*“-ra, *Hujber Károly* törm. „*Várnagy*“-ra, *Hulmon Lajos* örm. „*Pajor*“-ra, *Géber Sándor* örm. „*Galambos*“-ra, *Grácstin Gyula* örm. „*Gá-*

BÚTOR

Szolid árak,
olcsó árak,
fizetési kedvezmény.

Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesítő Szövetkezetének Bútorosztálya
Budapest, IX., Mester-utca 15

nyilatkozatot beszereznie. Most, 15 év múlva, meglehetősen elkésett az ilyen igénylés, de azért megpróbálhatja.

Hármas halom. Forduljon levélben, vagy személyesen közvetlenül ahhoz a kórházhoz, ahová a feleségét fel akarja vésztetni, orvosi bizonyítványt fel kell mutatni. Ezt polgári orvostól is beszerezheti. Nyugállományú csendőrök a honvédség és közrendészeti kórházakban 2 P-t, családtagjaik 3 P-t fizetnek naponta. Ezt teljes mértékben az érdekeltek fizetik, a kinstár nem térít meg semmit.

Tarna. A 120.221/e.ln. VI. c. 1924. sz. rendelet 1. pontja értelmében a vitézzé avatott csendőrök szolgálati időre való tekintet nélkül beadhatják a nősülési kérvényüket, az engedélyt azonban csak az előjegyzésben nyert sorszámuk szerint kapják meg.

V. A. th., Nagymaros. Ebben az évben nincs felvétel s belátható időn belül nem is lesz.

Tisztítószerszakszó. A Szut. 148. pontjában említett tisztítószerek alatt értjük mindazt, ami a ruházat, felszerelés, fegyverzet tisztántarásához szükséges. (Kefék, rongyok, kefécs, olaj, viasz stb.) Hogy ezek a tisztítószerek milyen cikkekkel állanak, szabályozva sehol sincs, de erre nincs is szükség, mert ezt mindenki tudja. A puskacsó tisztítására — kihúzására — az örsöknek kiadott rézpálca szolgál, zsinórral nem szabad a csövet tisztítani, mert tágítja a csőtorkolatot. Hogy a vászonzacsókban mit tartson és mit tarthat a csendőr, az nincs sehol előírva. Azt tartja, amire szüksége van.

Szekszárd. Kérjük megírni az illetők neveit, mi megállapítjuk es üzenetben közöljük a címeket.

Remény. Az új nyugdíjtörvénytervezet sorsa még bizonytalan. A csendőrség vezetőiben megvan a törekvés, hogy a katonai nyugdíjtörvénynek a csendőrségre való kiterjesztése megtörténjen, ami különösen a megszakítások tekintetében nagy előnyökkel járna, de ez egyelőre csak törekvés, részletek közlése még most időszerűtlen volna. Ebben az évben eldőli a kérdés. Kéziratai nem közölhetők. Amit az imádságban összefoglal, azt önnel együtt imába foglalja minden magyar, a bajtársat búcsúztató sorokat azonban nem értjük: kinek szólnak?

43.889. Tévesen fogja fel a kérdést, mert az őrizetbevett tárgyakról készített jegyzék szempontjából azt kell érdekeltenek tekinteni, akitől a járőr a tárgyakat őrizetbevette. Azért mondja a Szut. 448. pont 2. bekezdése, hogy a jegyzéken az őrizetbevett tárgy tulajdonosát is fel kell tüntetni, a tulajdonos pedig rendszerint azonos a sértettel. A jegyzék arra szolgál, hogy a csendőrt senki se gyanúsíthassa meg azzal, hogy több tárgyat vagy értékesebb tárgyakat vett őrizetbe, mint amilyeneket a hatóságának beszolgált. Ha például a lopással gyanúsított egyéntől a járőr egy gyűrűt és egy aranyláncot venne jegyzék nélkül őrizetbe, a gyanúsított később azt állíthatná, hogy aranyórát is őrizetbe vett tőle a járőr, hogy ugyan tisztázni tudná magát ez alól a gyanúsítás alól, de ha jegyzéket készít s ezt azaz is aláírhatja, akitől a tárgyakat őrizetbe vette, akkor a járőr elleni gyanúsításnak még a lehetősége is ki van zárva.

Alpár. Az egész kérdés most áll rendezés alatt.

Rex. Mindenki annak a hitfelekezetnek lehet tagja, ahová a meggyőződése viszi. Bármilyen bevett és elismert vallásra áttérhet minden előzetes bejelentés nélkül, csak az áttérés megtörténtét kell annak idején bejelentenie, hogy az okmányain a változást átvezzessék. Az áttérés egyházi részleteit beszélje meg a lelkeséssel.

Járőrvezető. Ezen az alapon mindenkit megilletne a háborús emlékérem, mert mindenki tett valamit, amivel a háború erőfeszítéseivel hozzájárult. Azon az alapon, amit megírt, nem kérheti.

Dunapart. A tiszt szolgálati jel alapító oklevele határozottan előírja, hogy csak a katonai állományúaknak adományozható. Illetékes helyen tisztában vannak a helyzettel, de változtatás előttünk ismeretlen okokból nincs tervbevéve. Az ügy annyira szolgálati természetű, hogy szóvátevését céltalannak tartjuk.

D. J. örm., Kartal. Olvassa el a múlt évfolyamunk 682. oldalán „Közgazdálkodás” jellegűre küldött üzenetünket.

22.222. Ny. őrnagy (nem csendőr), címe: Nagykanizsa, honvédelkanya.

Ignusz. Mind a négyen ismeretlen helyen tartózkodnak, nem tartoznak a honvédség kötelékébe, a nyugállományúak közé sem.

D. Gy. th., Verseg. Vitéz Nagy Pál ny. altábornagy címe: Debrecen, Baranyi-út; Burza Árpád ny. tábornok címe: Kóny, Győr megye; Baumann István ny. őrnagy címe: Budapest, Színház-utca 7. sz.

Kispést. Régi erdélyi nemesi név, már a 15. században is előfordult. Most tíz nemes család viseli a nevet, a következő előnevekkel: roskoványi, mikeszázsi, kisbudaki, újtor-dai, abrubbányai, györkei, jobbágyi, mocsolyai, csulai és poklisai. Nem kell magyarosítani.

K. Gy. Ferenc th., Jászberény. A bizonyítvány — melyet postán visszaküldöttünk — nem elegendő a nemesség igazolására. Elsősorban anyakönyvi kivonatok — keresztlevelek, házasságlevelek — kellene, amelyekből kitűnik, hogy ősei az előnevet használták s amely okmányok az ön származását ezekhez az elődökhöz levezetik. Három ilyen erdélyi nemesi család van, nagygyermei, bikfalvi és magyarosi előnévvel. Ha az anyakönyvi kivonatok együtt vannak, a kérvény beadásakor az Országos Levéltárnak szakvéleményszolgáltatás címén a nemesség elismeréséért 75 P, az előnév elismeréséért 25 P, a címer elismeréséért szintén 25 P-t kell fizetni. A címer elismerése esetén a címert heraldikailag megszerkesztve és megfestve, 2 példányban kell előterjeszteni. Elismerés esetén az egyik példányt vissza-kapja, a másik példány az Országos Levéltár őrizetében marad. Egy-egy címerfestés 20 P-be kerül. Erdélyi nemes családokra vonatkozó adatok tömegét gyűjtötte össze Pataky Károly ny. alezredes úr (Budapest, I., Dísz-tér 3. sz.), forduljon hozzá bizonalisan, a csendőrségi tagjainak szívesen díjtalánul — ad szakszerű útbaigatásokat, csak választékosan küldjön, mert sokan fordulnak hozzá s így a választékos tetemes postaköltségeit nem vállalhatja.

Névmagyarosítás. Idegen hangzású a neve, meg kell változtatni.

33.333. 1. Olvassa el az 1932. évfolyamban megjelent 137. lekszikonválaszt. 2. Rendezés alatt álló kérdés.

Hogy lehet. Levele annak idején megérkezett, de tévedésből a pályázati anyag helyett a szerkesztői üzenetek anyagába került, onnan a félreértés. Mai számunkban pótoljuk.

H. P. törm. Tótkomlós. Szép és hazafias áldozatkész-sége valóban dicséretet érdemel. Magyar ember életének ma egyetlen célja lehet csak: küzdeni Trianon ellen minden eszközzel. Aki teheti és erre a szent célra anyagi áldozatot is hoz, joggal számíthat a nemzet köszönetére. Mindig örömmel tölt el minket, ha a küzdelem első soraiban csendőrral találkozhatunk.

KÉZIRATOK.

B. L. A rendelkezésünkre álló terjedelem korlátozott volta miatt csak csendőrségi tárgyú közleményeket közölhetünk. Kertészeti közlemények nem illenek bele a lap tartalmi keretébe. Nem közölhető.

T. törm., Pásztó. Nem jelentős esemény, nem közölhetjük.

J. gth. Gyenge, nem közölhető.

1898. M. M. 1. Rossz, nem közölhető. 2. Nincs kilátás. 50 év. Kényes kérdés, nem lehet nyíltan tárgyalni.

Pollák Rezső

„ALBA” cipőáruház
Székesfehérvár

Bőr- és lakk-sima zugszipok,
csizmák, női és gyermekcipők
legjobb beszerzési forrása.
Kérjen képes úrjegyzéket.

Kényszerből 18 kisiparosól átvett prima hálóak, ebédők, úr- és női
BÚTORTERMELŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ RT. Dohány-u. 27. és 31.

BÚTOR

tar és, modern kivitelben, kényelmes részlel-
fizetőre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCÁRHOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Megjelentés.

— ... akire a szolgálatába méssz...
— Oda. Ormegek, szolgálatba. Pénzt szerzek rajta, s úr leszek érte.

Hallgattak öreg Szombathy felkőnyökölt az ágyon s elnézett a kanapé felé.

— Te, Gábor — próbálta megegyeszer, utoljára. — Te, Gábor... hát Julis... Bede Julis?

Nagyot recscent a kanapé.

Bede Julis... a volt bírő leánya. Julis... nünden benne volt ebben a szóban Gábornak, ami szép. Minden. Két öklét égő homlokára szorította.

— El-me,gyek — tagolta. — Elme,gyek édesapám, ha akármi történjen is, elme,gyek. Visszajövök, ha elég pénzem lesz... visszajövök én Julisért... de, most itt, így nem maradok... rongynepek lábakapjának, nem én.

— Ez a utolsó szavad, Gábor?

— Ez.

— Hát — sóhajtott egyet az öreg Szombathy Dénes — az Isten vezéreljen... csak aztán meg ne bánd... kemény fejed van, — tette utána nem minden büszkeség nélkül — bikkfejed van.

Virradt. Villódzott a hó. Apró csillagok szikráztak fel itt-ott, mint karácsonyi gyertyák fényében az angyalhaj. Kegyetlen hideg volt. Jöszem ember a Szombathy-ház kapujából éppen a Süveges tetejéig is elláthatott a szép tiszta időben. Egy lombosfarkú, égőszemű, vén ordas osont felfelé a Süveges kaptatóján. Feléltön megállott, visszafordult s lenézett a falura.

II.

„Jövel Szentlélek Úristen,
Tekints reánk kegyelmesen...”

Zúgott, harsogott az ének. Soha buzgóbban templomba nem jártak a népek, mint most, mikor minden elveszett. Most, amikor puskatus jár érte, ha három-négy ember összeáll diskurálni, nincs tor, nincs kaláka, nincs keresztelő, nincs, nincs, nincs semmi, csak nagy szomorúságok vannak s z Isten háza. Az egyetlen hely, ahol még össze lehet jönni, ahol még meg lehet bújni, ahol még csapra lehet verni areménység hordóját. Igaz, vékonyan ereszt. „En Istenem, hát mégis ennyien megvagyunk” Ennyi cseppeken belőle, ha nagyon rázzák. De hát ez is valami. Dalos nemzet vagyunk. Örömmünk, bánatunk minden nótába kérezkedik, de most nem lehet. Alig két hete, hogy Simonék középső fiát gyalogszerrel hajtották be a csendőrök Vásárhelyre, hogy miért? Azt énekelte a szerencsétlen: „Búbánat a keserűség, még a testvér is ellenség...” ezt cifrázta nagy keservesen, de a csendőr kimondta a szentenciát: „irredenta.” Aztán Simon Péter még most is odavan Vásárhelyen, azt mondják, a felszémét már kifoszták az ügyészségi urak. Egy hely maradt, ahol még dalolni lehet: a templom. Odajár még a legkocsmásabb legény is. Még Péterffy Áron is, aki cugárfirer volt a huszároknál, s valamikor jobb időkben azzal verte a mellét, hogy egyszer járt templomban, akkor is ölben: mikor keresztelni vitték. Most ott volt ő is, s fújta a többiekkel nagy buzgón:

... isteni segítségével,
véghetetlen kegyelmeddel...”

... Ott volt az egész falu. A duhaj Péterffy Áron Szombathy Gábor mellett eregette szép, öblös baritonját, Szombathy Dénes az öreg gazdák között állott, elől, mindjárt Bede Mózes háta megett. Onnan nézte a fiát nagy szomorúsággal. De hálátlank a fiatalok, hiába. Gábor Bede Julist kereste, s ha kereste, meg is találta. Ott állott egyenesen, mint a jegénye a lányok sorjában s nem vette le a szemét, mikor Gábor ránézett.

(Folytatjuk.)

Csendőrség tagjainak
Hálószoba jó minőségű **P 350.-**
12 havi részletre, előleg az első részlet
BUDAPEST, BAROSS-UTCA 43-44

FASZÓVÖT Kedvezményes fizetést feltételek
ÉS VASZON mellett legolcsóbban kapható
ROLETTA HUNNIA ROLETTAÜZEM
Budapest, IV. Vasmű-körút.

A folyó évi 10. számunkban közölt pályázatunk kérdésére, hogy t. i. mire kell a csendőr figyelmének korcsmák, vendéglők és szállodák ellenőrzésénél kiterjednie, 23 pályázat érkezett. A legjobban kidolgozott és legrészletesebb pályázatot Pomázi Károly újszászi őrsebeli törzssörmeister küldötte be, a jutalmat neki ítéltük. A díjnyertes munkán kívül legjobbak még a Horváth Lajos III. bánhidai őrsebeli és Szécsényi Imre helvéciái őrsebeli őrmeisterek pályamunkái.

Pályázatunk megfejtését — betűrendben — alább közöljük:

Alkalmazottat, ki bujakórbán vagy undort keltő betegségben szenved, nem szabad tartani (502/1922. N. M. M. rend.).
Alkalmazott három hónapon túl tartózkodás esetén bejelentendő. (63.410/1. 1930. B. M. rend.)

Arnyékszéket fertőtleníteni kell. (502/1922. sz. N. M. M. rend. 4. §).

Bor minőségét a boroscsésze fedőjén fel kell tüntetni. (4300/1924. sz. N. M. M. rend.)

Bor származását a hordókon fel kell tüntetni. 4300/1924. sz. N. M. M. rend.)

Bort hamis elnevezés alatt nem szabad forgalomba hozni. (502/1922. sz. N. M. M. rend. 5. §).

Boroscsésze fedőjén a bor minőségének feltüntetve kell lennie. (4300/1925. évi N. M. M. rend.)

Bortörvény rendelkezéseinek kivonatát ki kell függeszteni. (1924. évi IX. t. c. 17. §).

Bejelentés kötelezettsége áll fenn minden alkalmazottra vonatkozóan három havi alkalmaztatás után. (63.410/1930. B. M. rend.)

Beteg alkalmazottat, ki bujakórbán vagy undort keltő betegségben szenved, nem szabad tartani. (502/N. M. M. 1922. sz. rend.)

Bérbeadni az engedélyt nem szabad. (1921. évi IV. t. c. 32. §).

Bujakórbán vagy undort keltő betegségben szenvedő alkalmazottat nem szabad tartani. (502/1922. N. M. M. sz. rend. 6. §).

Cégtábla használat kötelező. (1922. évi XII. t. c. 56. §).

Dohányárut a megengedettnél magasabb áron nem szabad árusítani. (1876. évi IV. t. c. 9. §).

Dohánytermékek zúgárusítása korcsmában, vendéglőben tilos. (526.532/XI. P. M.)

Engedélyt nem szabad bérbeadni. (1921. évi IV. t. c. 32. §).

Égetett szeszes italokat munkaszüneti napokon nem szabad árusítani. (94.537/1921. K. M. rend.)

Fiatalkorúakat 18 éven alul nem szabad kiszolgálni. (1927. évi XXXIII. t. c. 1. és 2. §).

Finomszeszt hízatlan állapotban a helyiségben nem szabad tartani. (252.482/1929. B. M. rend. 1. §).

Fizetni munkásokat korcsmában, vendéglőben nem szabad. (94.453/1921. B. M. rend.)

Fűszer- és csemegetéleket utcán át nem szabad árusítani. (73.590/1927. K. M. rend.)

Gyermekeket 18 éven alul nem szabad kiszolgálni. (1927. évi XXXIII. t. c. 1. és 2. §).

Hamis mérték vagy edényt nem szabad használni. (1907. évi V. t. c. 32., 33., 36. §).

Hazard játékot nem szabad folytatni. (Kbtk. 87—89. §).

Helyiségeket ragályos betegségek esetén fertőtleníteni kell. (502/1922. N. M. M. rend.)

Helyiséget tisztán kell tartani s a padlót olajozni kell. (502/1922. sz. N. M. M. rend. 4. §).

Eredeti **STEYR**
KAFFEEBRAU
és **PUCH** korékpárok a csendőrség részére legalkalmasabbak
Puch művek Rt. Budapest, VI., Lehel-u. 25.

KOZÁK ANTAL Budapest, VIII., Önköl. út 58. sz.
Magyarország legrégebb kardművese. Készít, javít, alkkozz szak-
szerűen és jánányosan csendőrségi kardokat. Áránálattal készséggel szolgál.

Hitelesítetlen hordót, üveget, mérleget nem szabad használni. (1907. évi V. t. c. 21. §).

Hitelesítetlen palackokat nem szabad használni. (42.126—1920. sz. K. M. rend.)

Hitelesítést, hordójelzést, stb. nem szabad utánozni, vagy meghamisítani. (1907. évi V. t. c. 35. §).

Hitelezésre vonatkozó hirdetményt ki kell függeszteni. (122.400/1930. B. M. rend.)

Hordójelzést, hitelesítést, stb. nem szabad utánozni vagy meghamisítani. (1907. évi V. t. c. 35. §).

Hordókon a bor minőségét és származását fel kell tüntetni. (4300/1924. sz. N. M. M. rend.)

Hordót csak hitelesített szabad használni. (1907. évi V. t. c. 21. §).

Huszonnégy évesnél fiatalabb női alkalmazottat nem szabad tartani. (155.102/1930. K. M. rend.)

Idegen névvel vagy cégjelzéssel ellátott italt nem szabad árusítani. (91.912/1911. K. M. rend.)

Illemhelyet fertőtleníteni kell. (502/1922. N. M. M. rend. 4. §).

Istentisztelet alatt korcsmát, vendéglőt, stb. nem szabad nyitva tartani. (94.453/1921. sz. B. M. rend. 5. §).

Istentiszteletet rádión felvenni nem szabad. (37.944/1929. és 9557/1927. sz. K. M. rend.)

Ital árának szabályozása esetén azt magasabb áron nem szabad árusítani. (1921. évi IV. t. c. 38. §).

Italnak zárt palackban árusításánál az ital mennyisége a palackban feltüntetettől nem több, sem kevesebb nem lehet. (1893. évi XXXIV. t. c. 5. §).

Italt más nevével, cégjelzésével, stb. árusítani nem szabad. (91.912/1911. K. M. rend.)

Ittas állapotban korcsmában, vendéglőben és egyáltalán nyilvános helyen nem szabad megjelenni. (Kbtk. 84. §).

Ittas egyént nem szabad kiszolgálni. (1879. évi XL. t. c. 15. §).

Kéjgés a női alkalmazottak részéről tiltva van. (94.453/1921. B. M. rend.)

Kéjnt három éven belül nem szabad pincérnőként alkalmazni. (155.102/1930. K. M. rend.)

Kéjntket nem szabad kiszolgálni ott, ahol az étkezésük tiltva van. (160.100/1926. B. M. rend.)

Kifőzés rendszeres gyakorlása engedély nélkül 20.000-nél kevesebb lélekszámmal bíró helyiségekben tilos. (1921. évi IV. t. c. 6. §).

Korcsmai hitelre vonatkozó hirdetményt ki kell függeszteni. (122.400/1930. B. M. 2. §).

Köpcésze alkalmazása kötelező. (502/1922. N. M. M. sz. rend. 4. §).

Külföldi vendégeket a szállodatulajdonosnak be kell jelentenie. (100.000/1930. B. M. rend.)

Lakásul korcsmát, vendéglőt, stb. helyiségét nem szabad használni. (1921. évi XVIII. t. c. 15. §).

Lereszgiteni senkit nem szabad. (1879. évi XL. t. c. 85. §).

Más nevével vagy cégjelzéssel ellátott italt nem szabad árusítani. (91.912/1911. K. M.)

Mérleget csak hitelesített szabad használni. (1907. évi V. t. c. 21. §).

Munkaszüneti napokon égetett szeszes italokat, pálinkát stb. nem szabad árusítani. (94.537/1921. K. M. rend.)

Munkásokat korcsmában, vendéglőben vagy azok udvarán nem szabad fizetni. (94.453/1921. B. M. rend.)

Műkedvelő előadást nem szabad engedély nélkül tartani. (Kbtk. 77. §).

Női alkalmazottaknak kéjgést nem szabad üzniök. (94.453/1921. B. M. rend.)

Női alkalmazottaknak a vendégek asztalához ülniök nem szabad. (94.453/1921. B. M. rend.)

Női alkalmazottat, 24 évesnél fiatalabbat nem szabad tartani. (155.102/1930. K. M. rend.)

Női tanoncot, ha 18 évnél fiatalabb, 20 órán túl nem szabad foglalkoztatni. (155.102/1930. K. M. rend.)

Padlót olajozni kell s a helyiséget tisztán kell tartani. (502/1922. N. M. M. sz. rend. 4. §).

Palackban árusításnál az abban levő mennyiség a feltüntetettől sem több, sem kevesebb nem lehet. (1893. évi XXXIV. t. c. 5. §).

Ha fotografál, nem halad

a korról a most megjelent árjegyzékünk nélkül! Díjtalanul küldjük az előnyös alkalmi vételek listájával.

Hatschek és Farkas

(Hafa)

szaküzletei

Fő: IV., Károly-körút 26.

Fiók: VI., Andrássy-út 31.

VII., Rákóczi-út 80

Fényképezési

Hatschek Emil

Mindenféle fényképezőgépek nagy választékban.

Andrássy-út 13. Tel. 22-2-59

Hol vásároljon
a csendőr?

Férfi szövet
Női szövet
Fehérnemű
Női kabát
Női ruha
Vászonaruk

Fürdőruha
Paplan
Takaró
Kötőtáru
Harisnya
slb.

Csak jó minőség, kedvező fizetési feltétel!

Reform Ruházati R.-T.
Budapest, VI., Vilmos császár-út 5. szám
Arjegyzékmiata díjta'an!

Palackokat (zártakat) csak hitelesítve szabad használni. (42.126/1920. számú K. M. rend.)
Pülínkát és általában égetett szeszes italokat munkaszüneti napokon nem szabad árusítani. (94.537/1921. K. M. rend.)

Pincérnők nem szabad olyan nőt alkalmazni, aki három éven belül kéjő volt. (155.102/1930. K. M. rend.)
Pincérnőknek a vendégek asztalához nem szabad ülniök. (94.453/1921. B. M. rend.)
Pincérnőt 24 évesnél fiatalabbat nem szabad alkalmazni. (155.102/1930. K. M. rend.)
Poharak mosására vízcsapnak kell lennie. (502/1922. N. M. M. rend. 4. §.)

Rádión istentiszteletet felvenni nem szabad. (37.914/1929. és 9557/1930. sz. K. M. rend.)

Ragályos betegségek esetén a helyiségeket fertőtleníteni kell. (502/1922. N. M. M. rend.)

Részeg állapotban korcsmában, vendéglőben és egyáltalán nyilvános helyen nem szabad megjelenni. (Kbtk. 84. §.)
Romlott vagy az egészségre ártalmas bort és más italt árulni nem szabad kiszolgáltatni. (502/1922. N. M. M. rend.)
Szállodai vendégeket a vendégeknyvbe be kell jegyezni. (Kbtk. 73. §.)

Szállodákban a külföldieket ellenőrizni kell. (Szut. 376 pont.)

Szállodában nem szabad 40 évesnél fiatalabb szobaasszonyt alkalmazni. (155.102/K. M. 1930. sz. rend. 1. §.)
Szerencsejáték (tiltott) üzésére a helyiséget nem szabad átengedni. (Kbtk. 89. §.)

Szeszes italt hitelben nem szolgáltatunk ki" feliratú táblát minden helyiségben ki kell függeszteni. (122.400/1930. B. M. rend.)

Szeszes italt kimérni táncantánítás ideje alatt nem szabad. (229.230/1925. B. M. rend.)

Szeszt (finomszeszt) hígítatlan állapotban nem szabad a helyiségben tartani. (252.482/1929. B. M. rend. 1. §.)

Szobaasszonyt szállodákban 40 évesnél fiatalabbat nem szabad alkalmazni. (155.102/1930. K. M. rend. 1. §.)
Sztrájktanyául korcsmát, vendéglőt nem szabad felhasználni. (94.453/1921. B. M. rend.)

Táncokat, melyek a józisést sértik, nem szabad táncolni, sem nyilvánosan gyakorolni. (151.000—VII/1927. sz. B. M. rend.)

Táncantánítás csak külön engedéllyel szabad. (229.230/1925. B. M. rend.)

Táncantánítás alkalmával „Tilos a dohányzás" feliratú táblát kell kifüggeszteni. (229.230/1925. B. M. rend.)

Táncantánítás gyermekek számára 20 órán túl tilos. (229.230/1925. B. M. rend.)

Táncantánítás ideje alatt nem szabad szeszes italt kimérni. (229.230/1925. B. M. rend.)

Táncantánításon 18, illetve 16 éven aluli egyének nem vehetnek részt. 229.230/1925. B. M. rend.)

Táncvigalmat nem szabad engedély nélkül rendezni s az engedélyt nem szabad áthágni. (Kbtk. 76. §.)

„Tilos a dohányzás" feliratú táblát kell kifüggeszteni táncantánítás alkalmával. (229.230/1925. sz. B. M. rend.)

Tiltott szerencsejáték üzésére a helyiséget nem szabad átengedni. (Kbtk. 89. §.)

Tisztaságra a helyiségben ügyelni s a padlót olajozni kell. (502/1922. sz. N. M. M. rend. 4. §.)

Tízennyolc éven aluli egyéneket nem szabad kiszolgáltatni. (1927. évi XXXIII. tc. 1. és 2. §.)

Utcan át fűszer- és csemegeféléket nem szabad árusítani. (73.590/1927. K. M. rend.)

Üveget csak hitelesített szabad használni. (1907. évi V. tc. 21. §.)

Üzletvezetőt engedély nélkül nem szabad tartani. (1921. évi IV. tc.)

Vendégeknyvbe a szállóvendégeket be kell jegyezni. (Kbtk. 73. §.)

Zálogközségüzlet italmérési üzlethelyiséggel egyazon épületben nem lehet. (97.453/1921. B. M. rend.)

Záróra — ha szabályrendelet másként nem intézkedik — általában 2 óra, kávéházak részére 3 óra. (9600/1922. B. M. rend.)

Záróra után a helyiségben vendégek nem tartózkodhatnak. (Kbtk. 74. §.)

Zárt palackokat hitelesítetlenül nem szabad használni. (42.126/1920. sz. K. M. rend.)

Jelmondat-pályázatunk megfejtői közül kezelési tévedés következtében kimaradt a „Stil" jelígelű nyertes jelmondatok beküldője: **Nagy József II. kenézlői örsbeli törzsoficerter**. A jutalmat utólag neki is elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN örnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Gyóry Aladár.

Nyugállományba

helyezés előtti álló **csendőrültsztek** és **allisztek** részére legalkalmasabb letelepülési hely az **Érd** község határában fekvő **gróf Károlyi Imre-léle**

„Hamzsabég"-telep

Gyönyörű gyümölcsös, kiváló termő szőlősterületek és vadregényes erdős részek kerüinek parcellázásra.

Minden vasár- és ünnepnapon ingyenes autóbusszjárattal Budapest, VII., Erzsébet-körül 14. számú Irodánktól. (Telefonszám 44-2-04)
 A csendőrség tagjainak kivételes hoszúlejárattal részletfizetési feltételek. — **Kérjen prospektust!**

Bútor leghosszabb részletre

legolcsóbban, legnagyobb választékban **NEMZETI BÚTORHÁZNÁL**
 Dohány-utca 39. és 48. szám (Klauzál-utca sarok)

38 év óta a világot uraló eredeti angol THE CHAMPION

kerékpárok

havi 20 P részletre. — Sajátkészítményű **LÁNG-kerékpárok** 204 P-ért. — havi 16 pengős részletre, teljes felszereléssel és karbidlámpával. **Kerékpáralkatrészeket** a világon létező összes kerékpárokhoz **nagybani gyári áron, 30% árfeszálítással.** Külöő gumí 5.80, belső gumí 1.80, pedál párja 2.80, lánc 3.20 pengő. Magyar sárvédő párja 1.50.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és guminyagkereskedés Keletváros legnagyob, legelőbb és legmegbízhatóbb kerékpár-raktára. Budapest, VIII., József-krt. 41. Alapítva 1869. Árjegyzék 1000 képpel ingyen! A címre ügyelni tessék, ha személyesen jön fel hozzánk, nézze meg jól a cégjelét!

Megbízható **szakácsnőket** csendőrszolgák részére közvetít Elhelyező Intézet, Budapest, Baross-tér 6

Csendes Cipőáruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön méretekészlet! Kedvező fizetési feltételek! — A m. kir. államrendőrség, a B. Á. V. és sz. mos köz- és fogalmintézmény hivatalos szállítója.

Használjunk **Schmoll Pastát** Magyar gyártmány

Ha írógépet vásárol, javított, vagy cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.